

LUNDS
UNIVERSITET

Effektivare klimatskal

BESMÅDAGEN 19, NÄSSJÖ 5/11

Vem är jag?

- Doktorand på avdelningen för konstruktionsteknik, LTH
  - Konstruktör, men rör mig i gränslandet konstruktion, byggnadsmaterial och byggnadsfysik
  - Alltid industrinära
  - Fokus på energi och fukt

Agenda

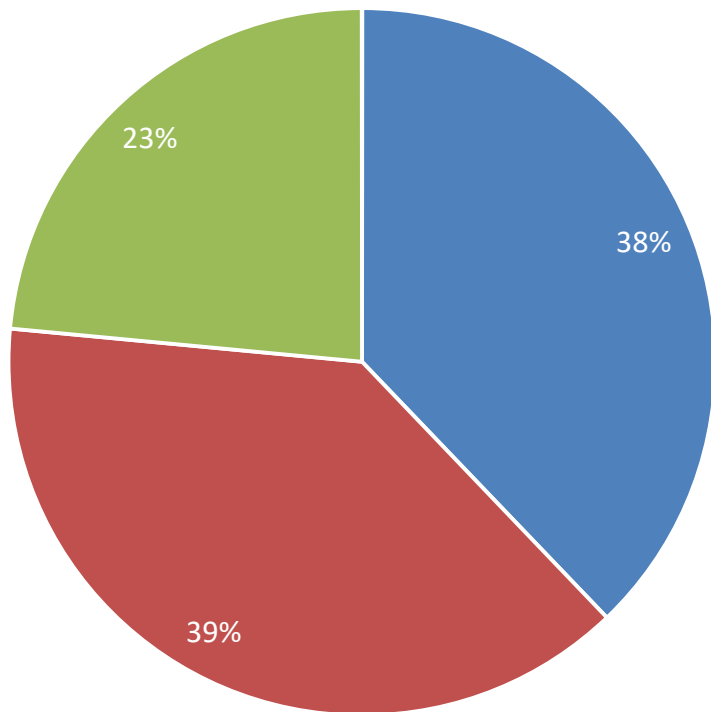

- Energieeffektivitet
- Klimateffektivitet
- Framtid och forskning

Energieffektiva hus

Energianvändning i Sverige

■ Industri ■ Bostäder och service ■ Transport

- Byggnader står för 30% av Sveriges energianvändning
  - Målet är att ha netto-noll utsläpp 2045
  - 1 kWh $\approx$ 100g CO₂

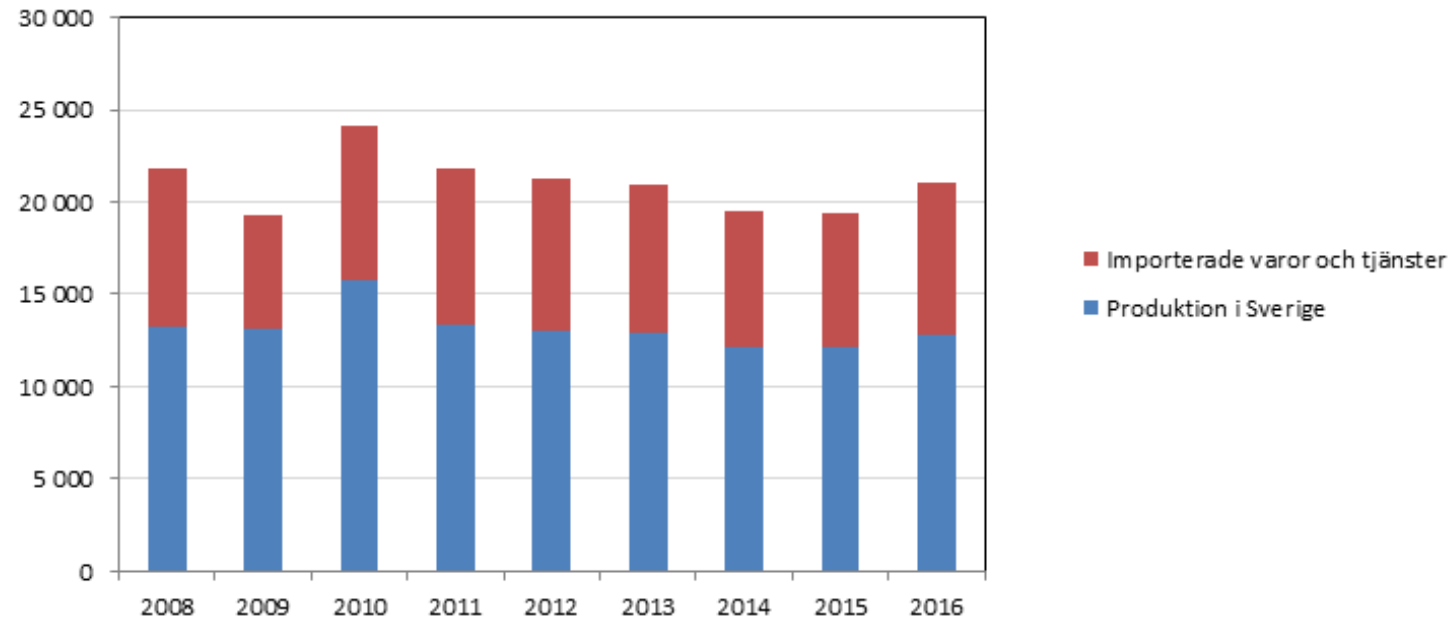
Källa: Energimyndigheten

Klimateffektiva hus

- Byggsektorn står för 21% av Sveriges utsläpp av växthusgaser
  - Målet är netto-noll utsläpp 2045

Tusen ton CO₂e

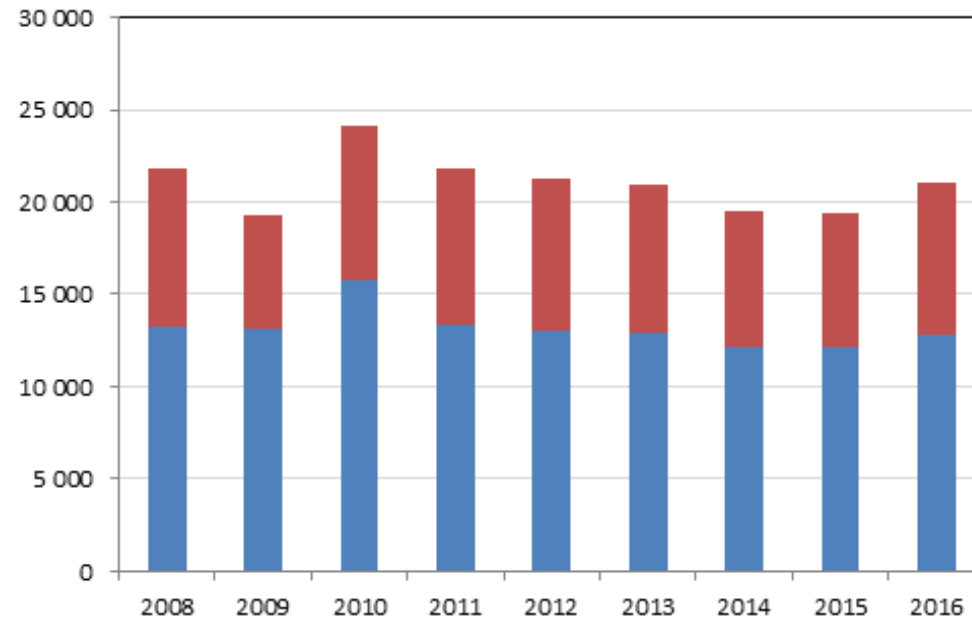

Källa: Boverket

Klimat effektiva hus

- Byggsektorn står för 21% av Sveriges utsläpp
  - Målet är netto-noll utsläpp 2045

Tusen ton CO₂e

Källa: Boverket

Bolagen som släppt ut mest

Utsläpp 2018 (miljoner ton koldioxid)

SSAB	2,77
Cementa	2,20
Preem	2,16
Lulekraft	2,12
Stockholm Exergi	0,86
LKAB	0,68
Borealis	0,64
St1	0,55
E.ON	0,40
Boliden	0,40
Vattenfall	0,38
Tekniska Verken	0,30
Mälarenergi	0,26
Göteborg Energi	0,21
Renova	0,21
SYSAV	0,21
Höganäs	0,20
Nordkalk	0,20
Kubikenborg Aluminium	0,20
Nynas	0,17
Vargön Alloys	0,17
Outokumpu Stainless	0,15
Perstorp Oxo	0,15
SCA	0,14
Fortum	0,13
Kalkproduktion Storugns	0,10

Källa: Naturvårdsverket (ETC)

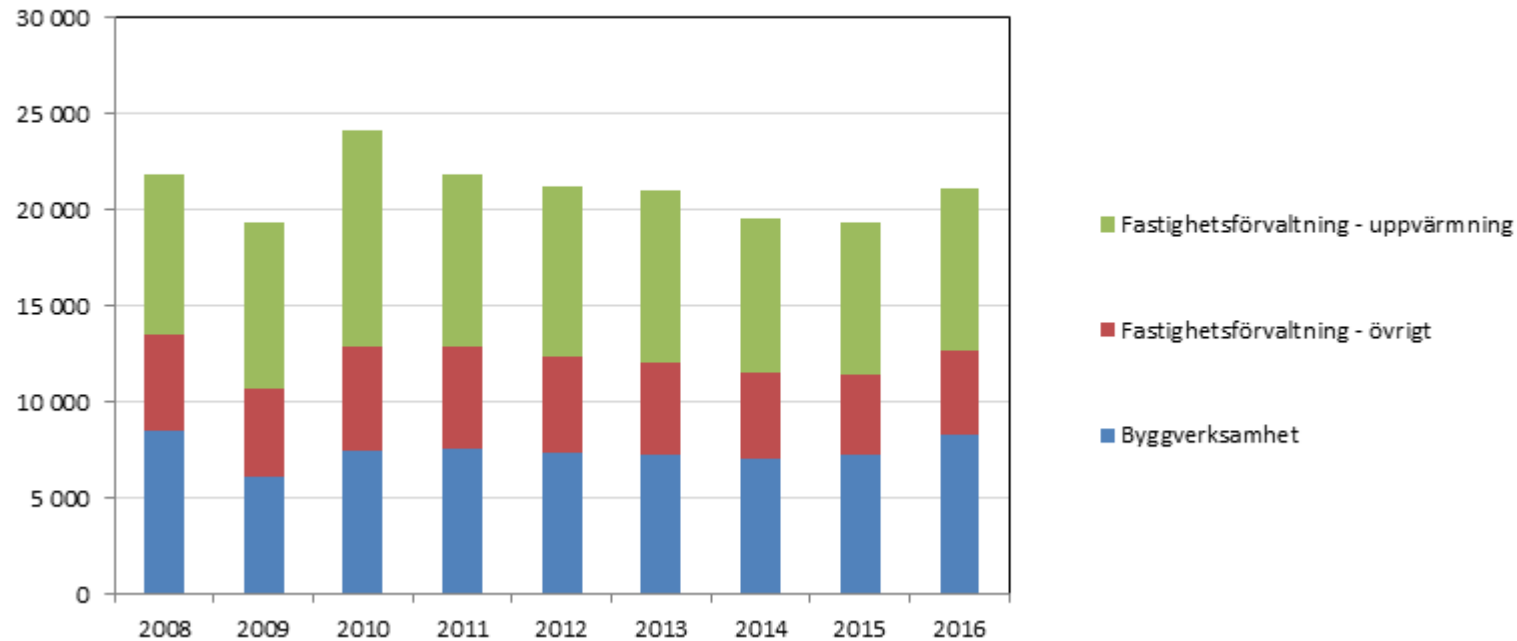

LUNDS
UNIVERSITET

Klimateffektiva hus

- Byggsektorn står för 21% av Sveriges utsläpp av växthusgaser
  - Målet är netto-noll utsläpp 2045

Tusen ton CO₂e

Källa: Boverket

LUNDS
UNIVERSITET

Energieffektiva hus

- Bättre klimatskal
  - Det som skiljer inne från ute

Husets värmeläckage

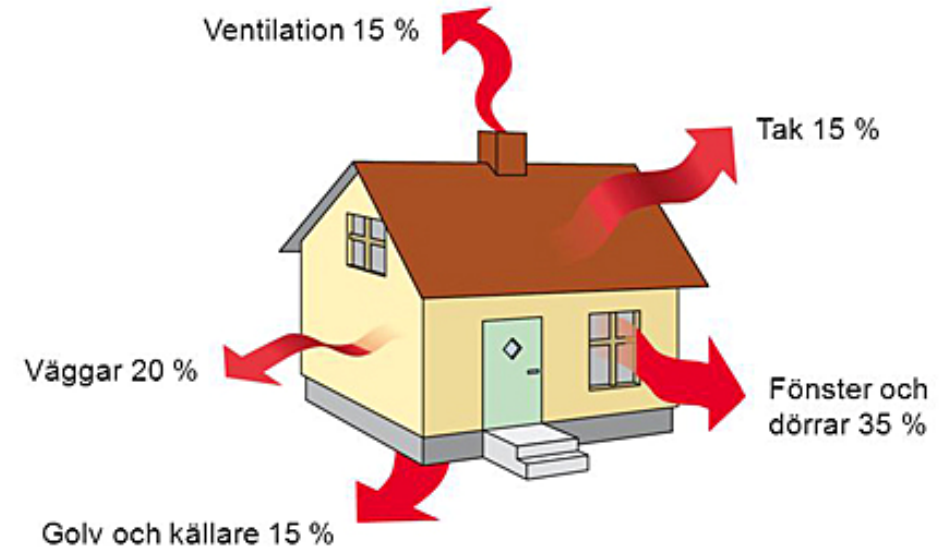

Bild från Luleå kommun

Energieffektiva hus

1880-1950

- Först minskar tjockleken då tillverkningsprocessen blir bättre.
- 6 tum blir succesivt 3 tum.

150 mm

Energieffektiva hus

- Hus börjar isoleras på 50-talet efter krav på värmekomfort.

Energieffektiva hus

- Isolertjockleken ökade sakta de första decennierna

Energieffektiva hus

- Isolertjockleken ökade markant efter energikrisen då oljepriset stiger

200 mm

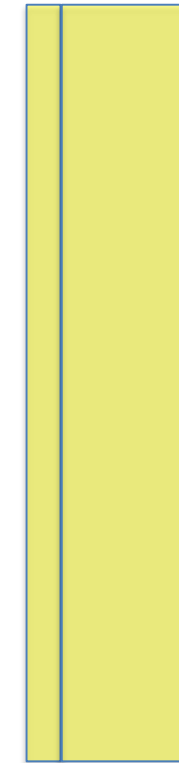

Energieffektiva hus

2006

- BBR – Krav på energianvändning 110 kWh/m² i södra Sverige
- Exempelvägg 45+170

215mm

Energieffektiva hus

2009

- Uppdaterade BBR-krav Nu hårdare krav på elvärmda byggnader
- 55 kWh/m² i södra Sverige
- Exempelvägg 45+190

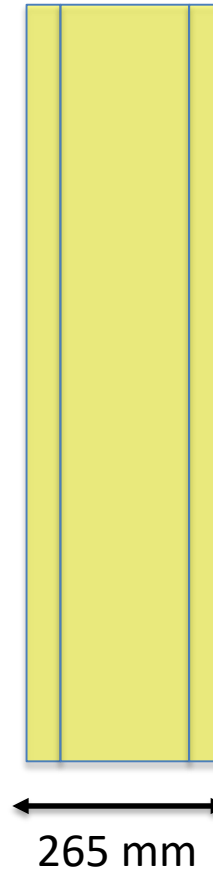

Energieffektiva hus

2012

- Nya BBR-krav. Nu skärpta krav på fjärrvärmda hus
- 55 kWh/m² i södra Sverige
- Fuktproblem vid luftspalt
- Exempelvägg 45+170+50

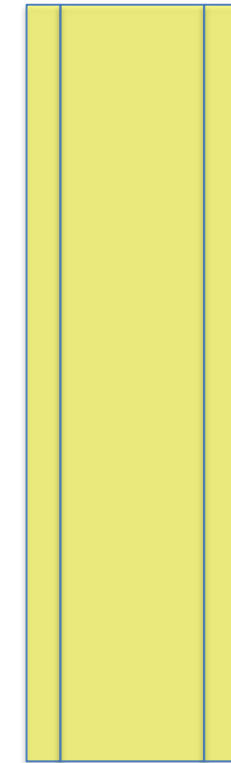
Energieffektiva hus

2015

- skärpta krav på hus längst söderut i klimatzon IV
- 50 kWh/m² i södra Sverige

Exempelvägg 45+190+50

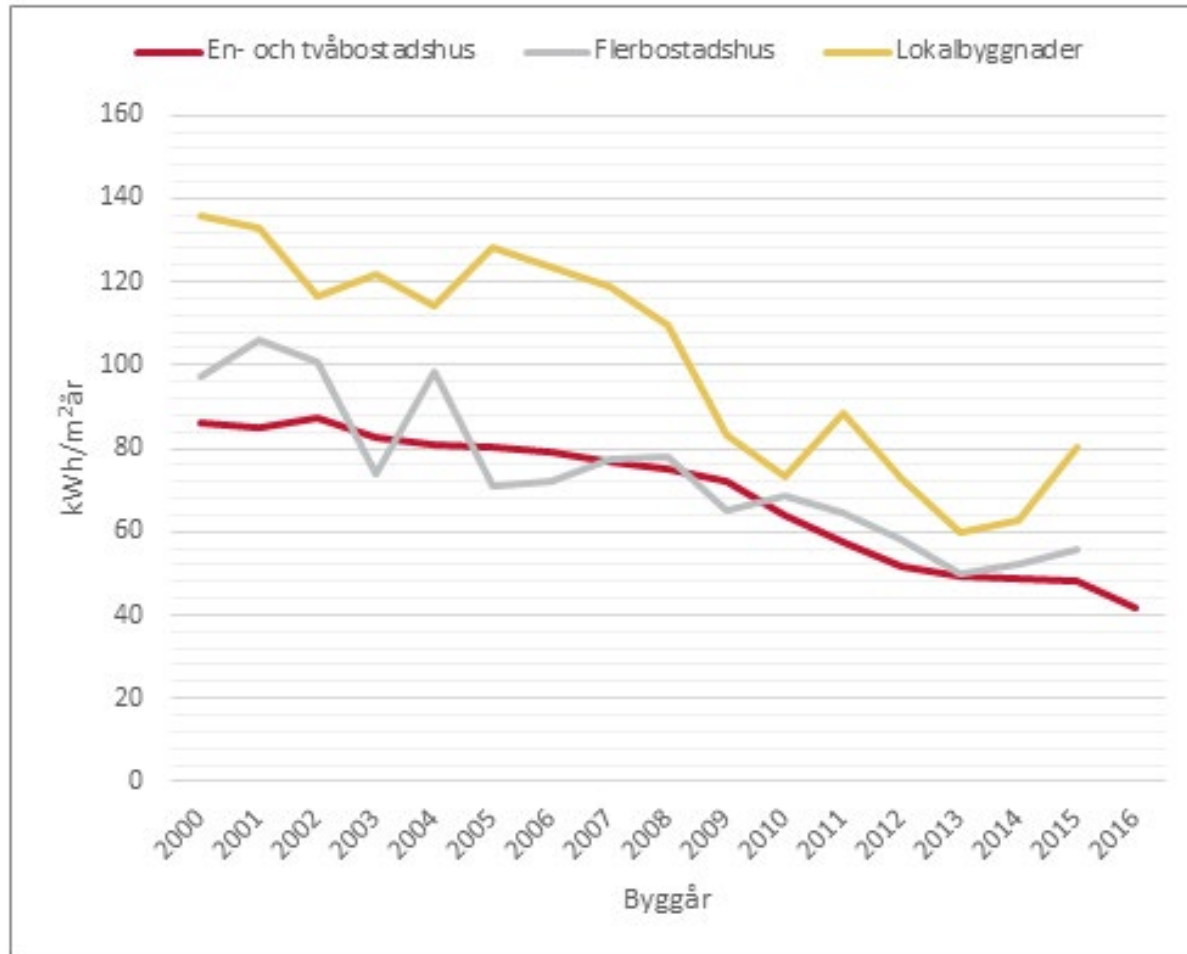

285 mm

Energieffektiva hus

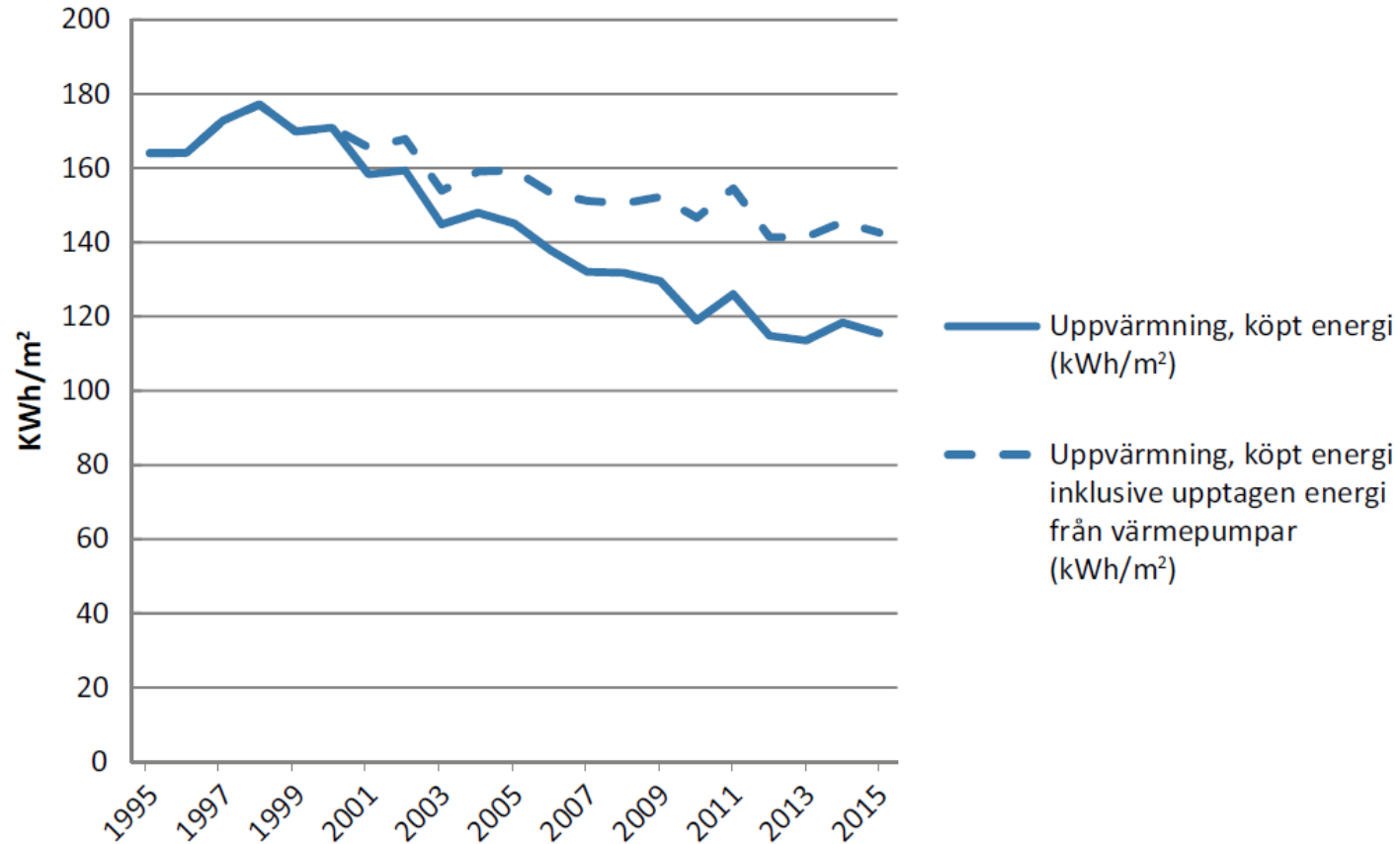

- Specifik energianvändning för nybyggda (elvärmade) hus
- Nästa krav 2021 blir 50 kWh/m²

Källa: Boverket

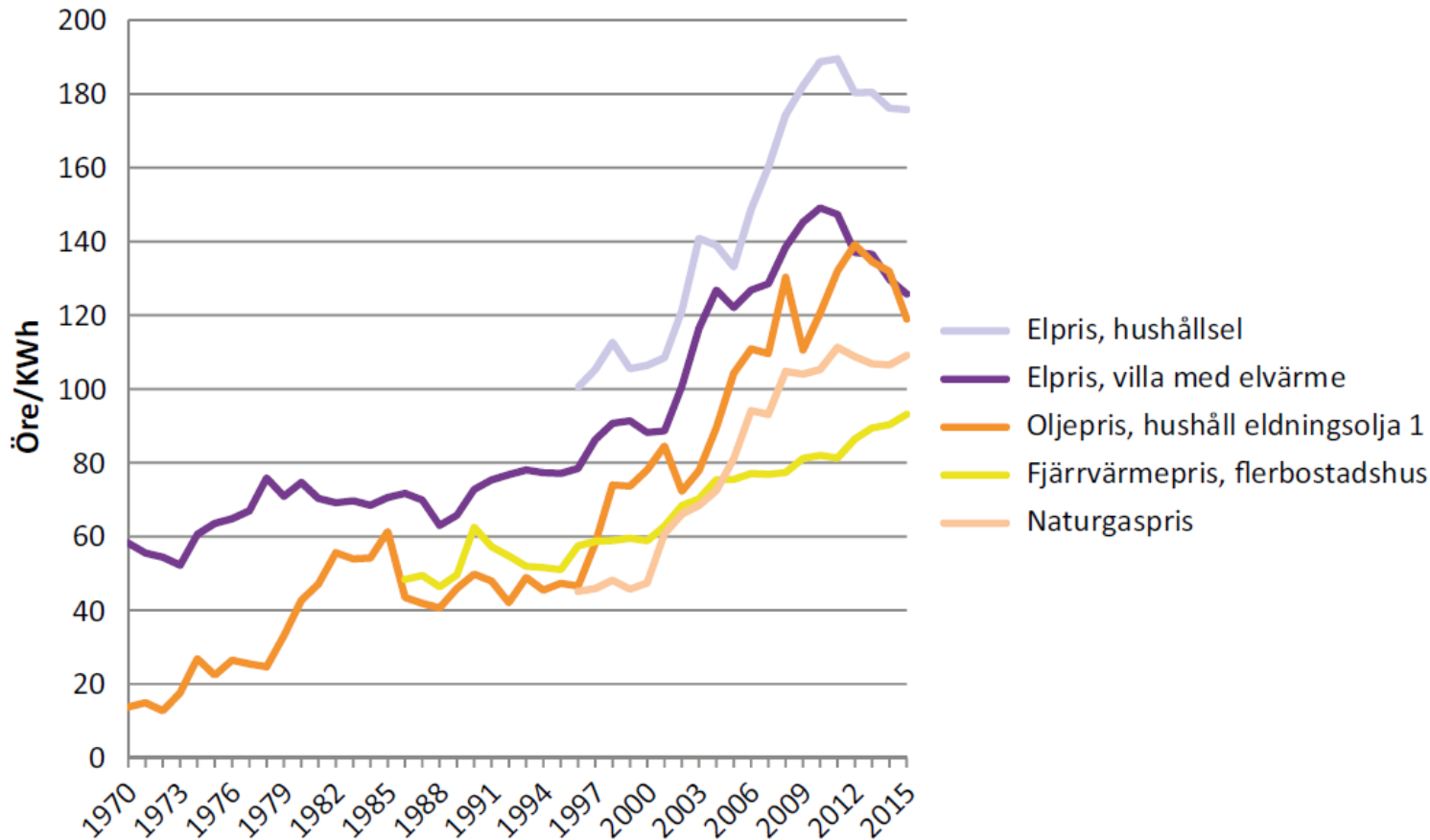

Energieffektiva hus

- I genomsnitt drar ett småhus ca 120 kWh/m² år
- Minskande trend sedan 98

Energieffektiva hus

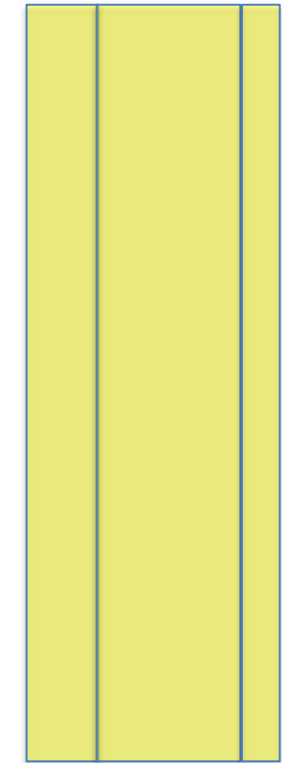
- Elpriset har ökat mycket sedan 1995
- Troligen förklaringen till att folk byter från direktverkande el till värmepumpar

Energieffektiva hus

2021 NNE

- 45 kWh/m² i södra Sverige
- Exempelvägg 95+190+50

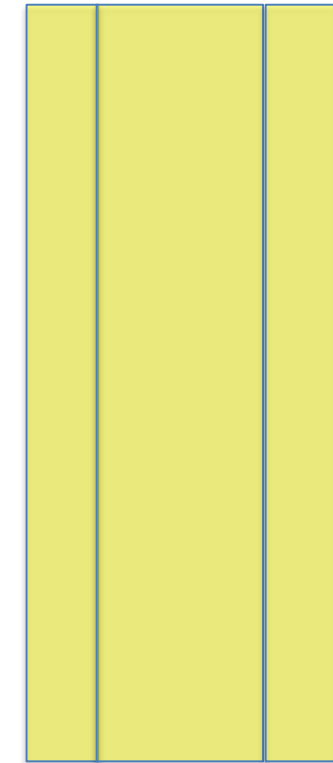
300-350 mm

Energieffektiva hus

- Vad blir nästa krav?

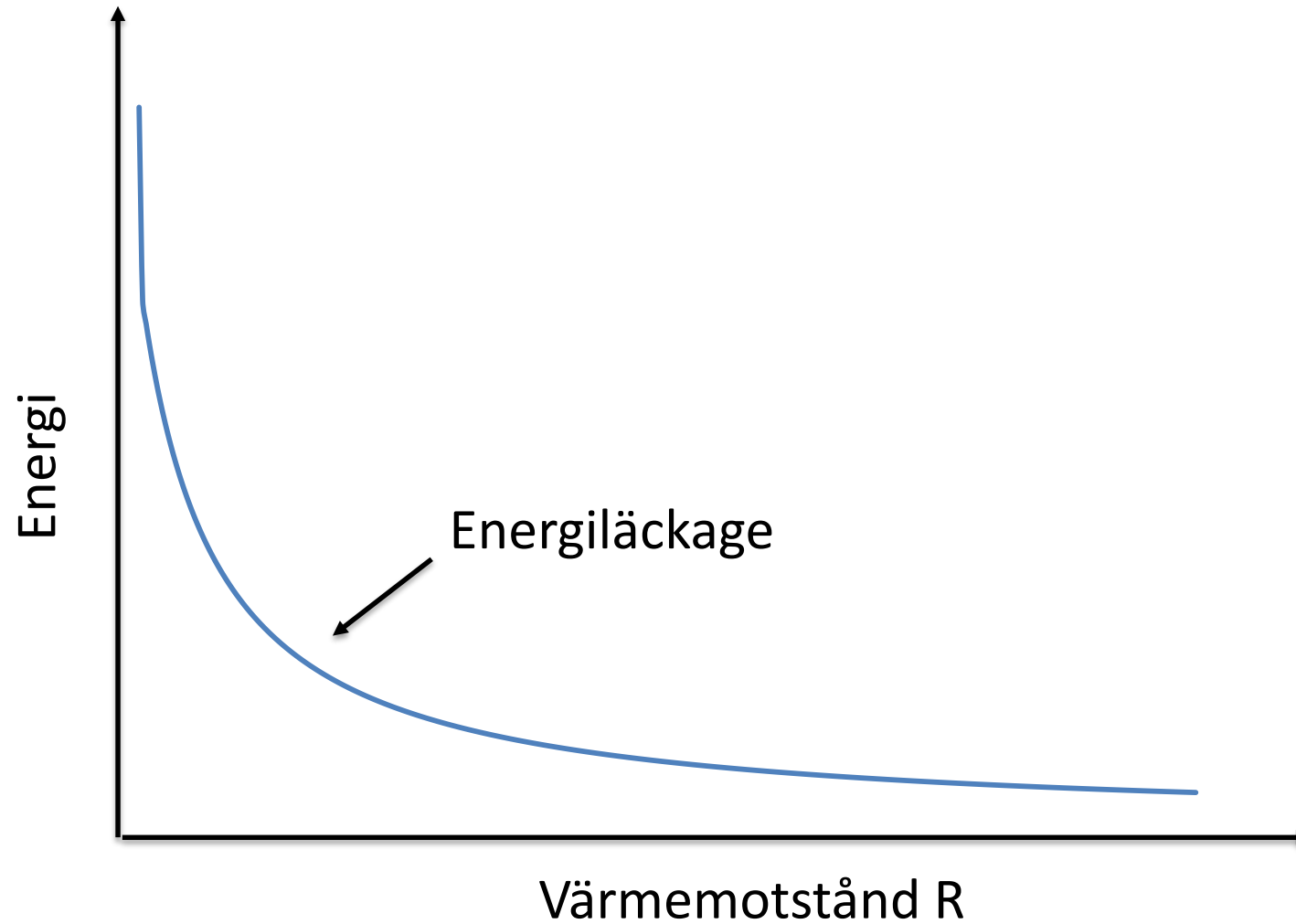

X-? mm

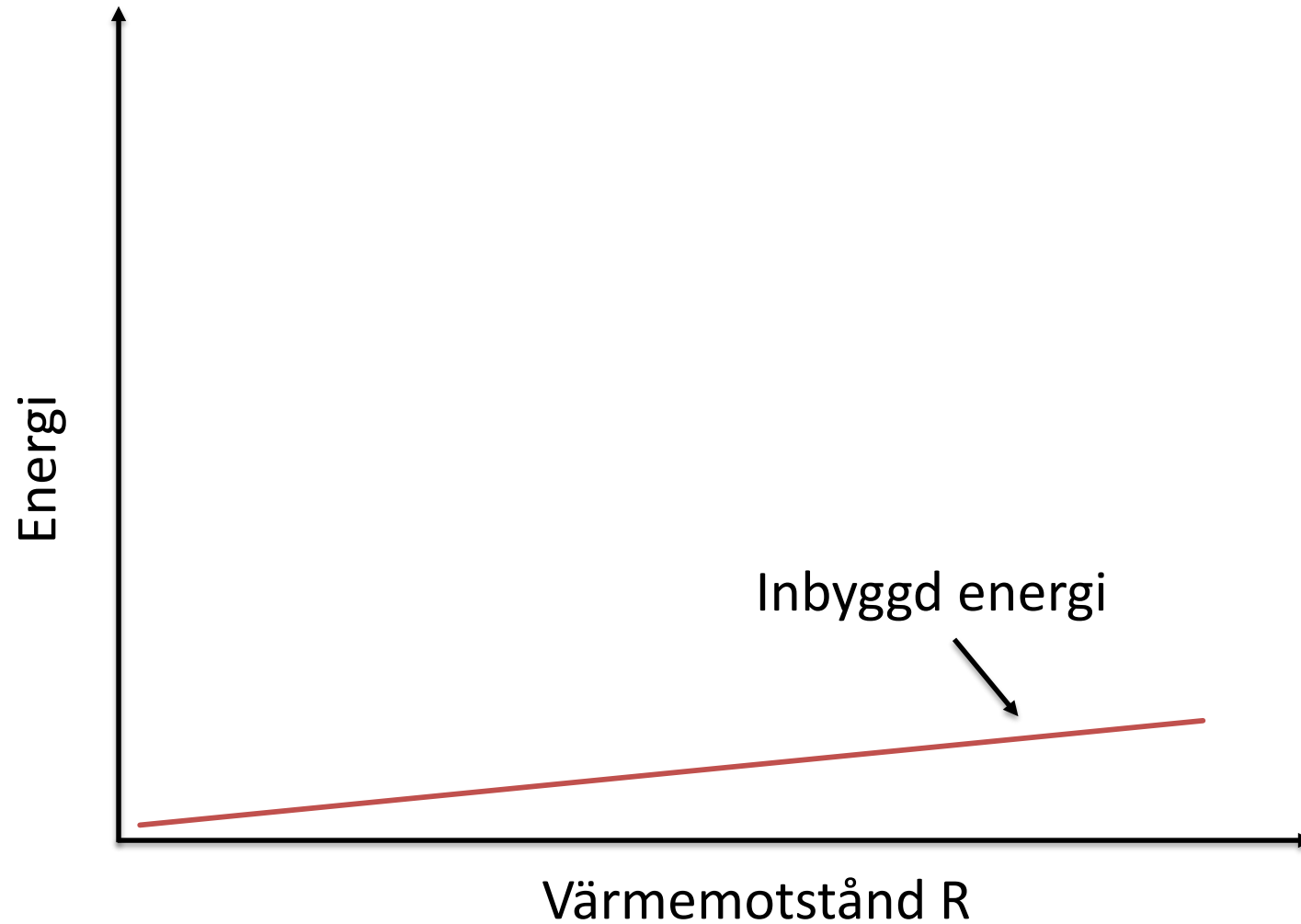
Klimateffektiva hus

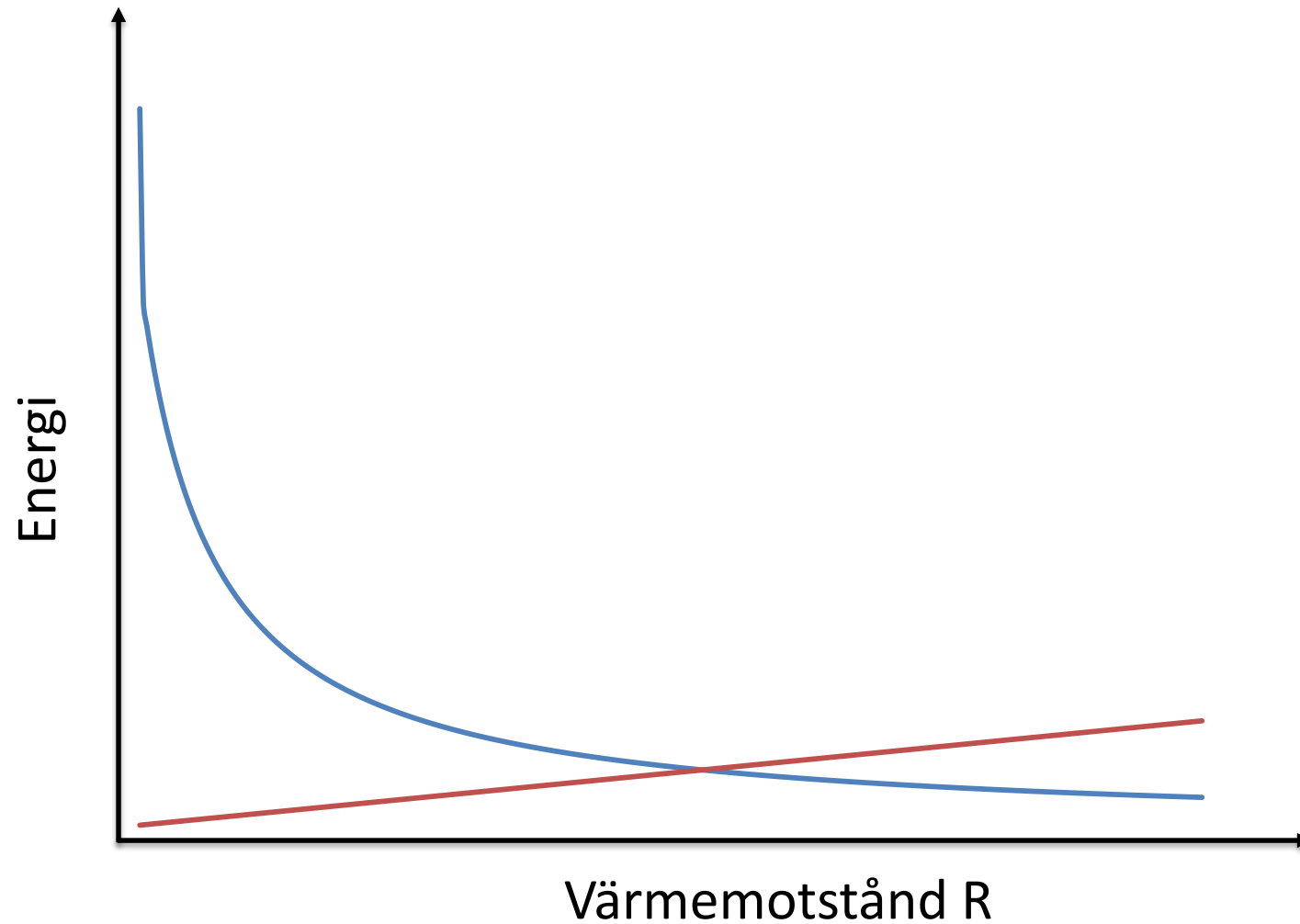
Klimateffektiva hus

Klimateffektiva hus

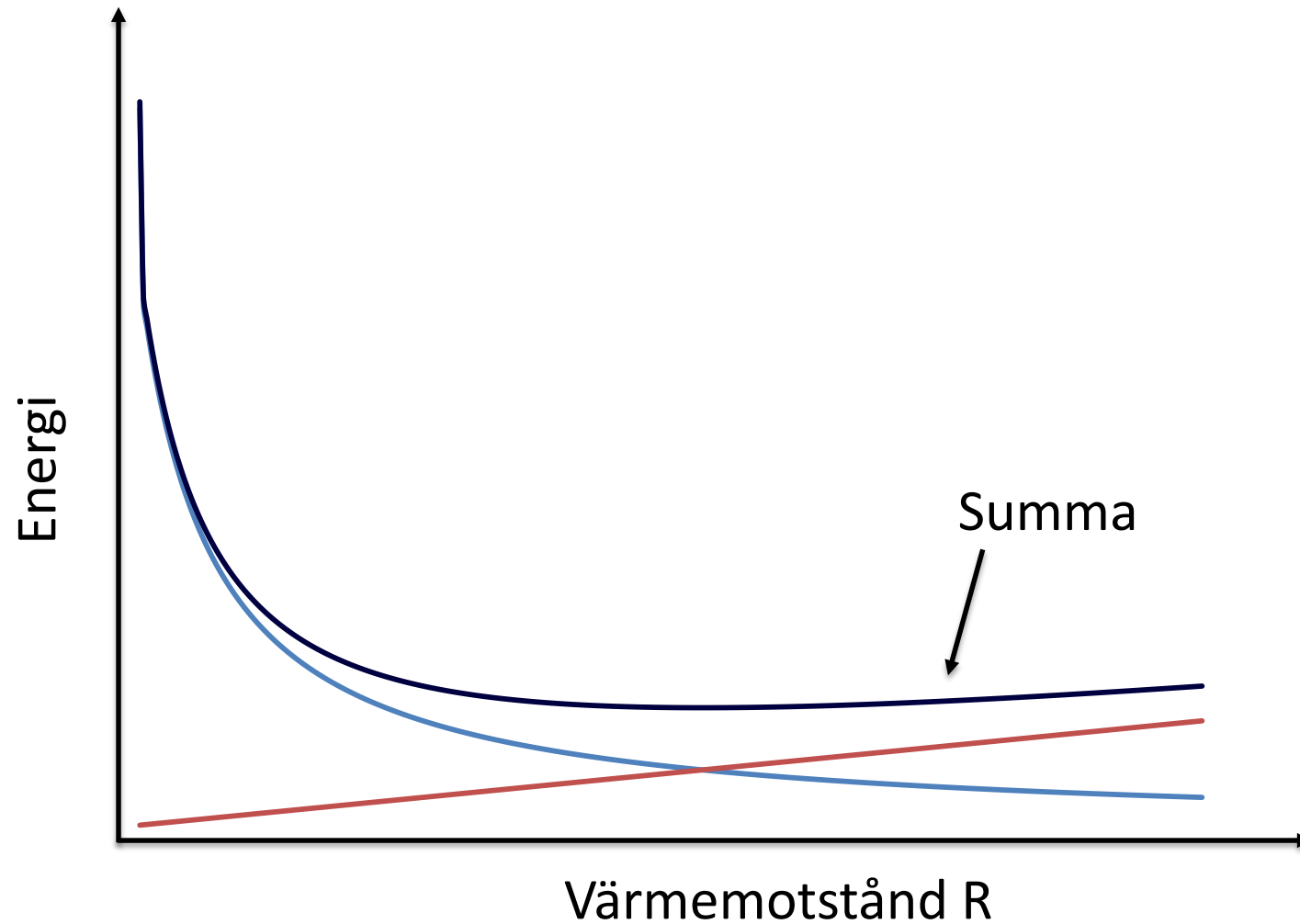

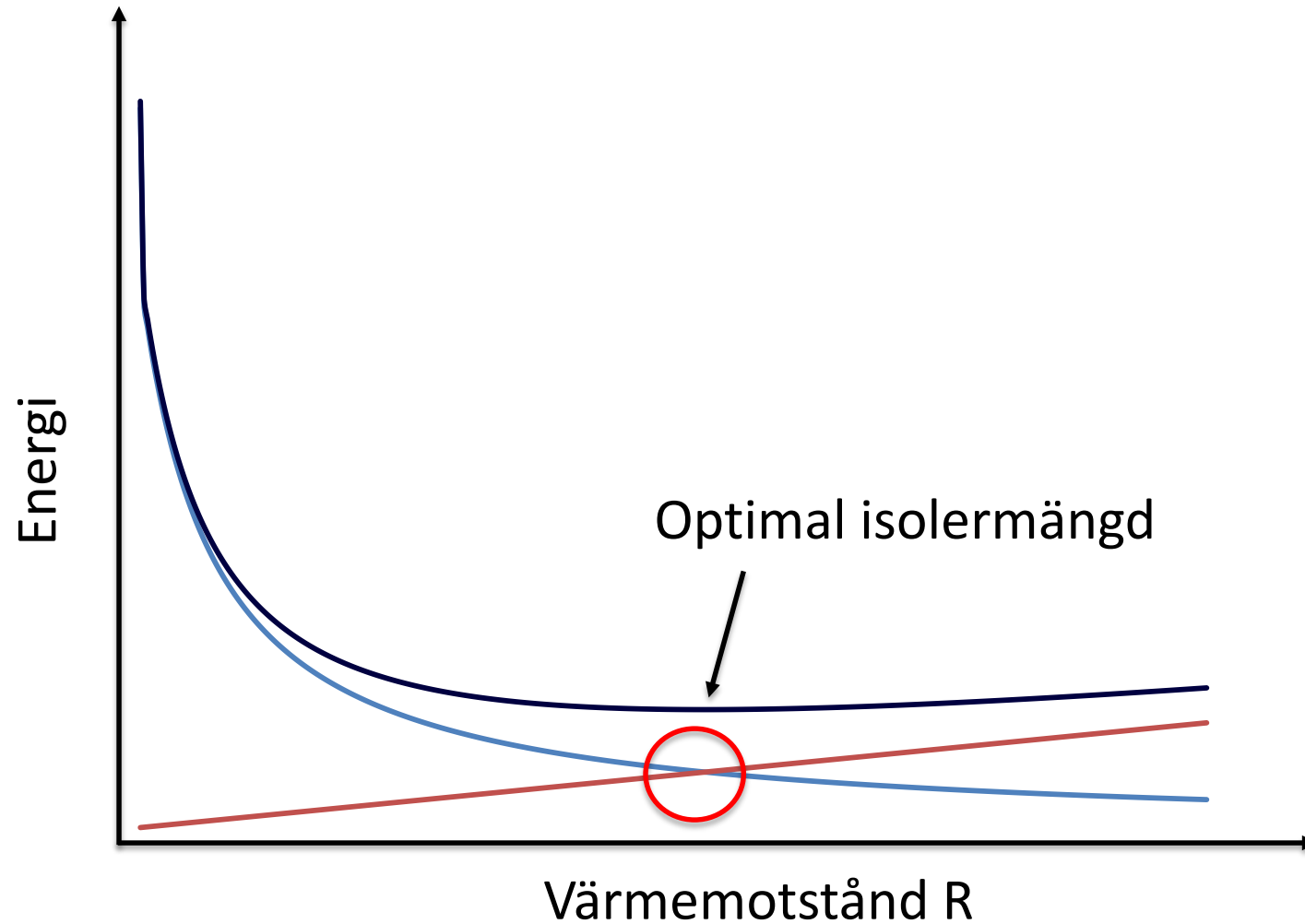
Klimateffektiva hus

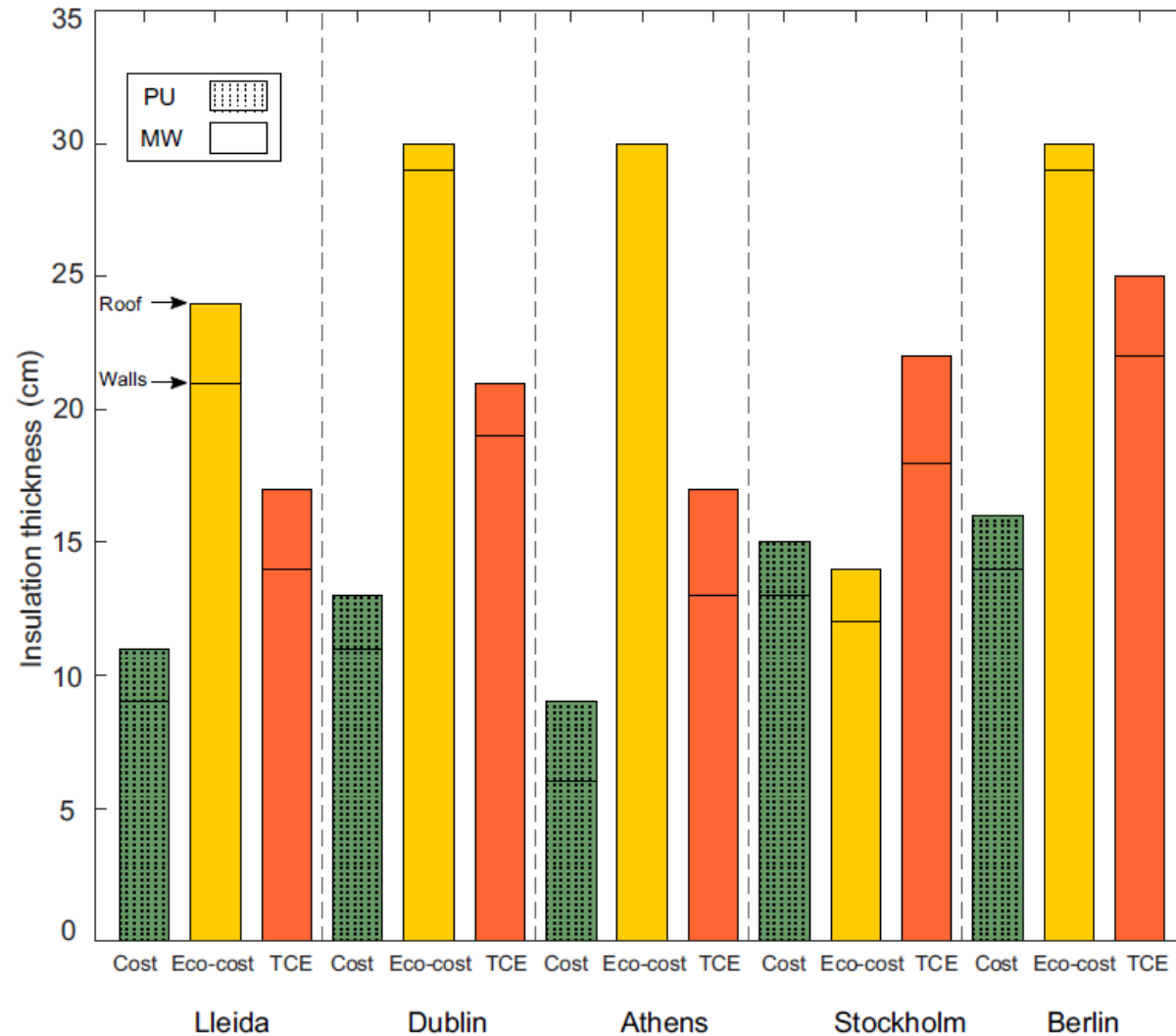

Klimateffektiva hus

Klimateffektiva hus

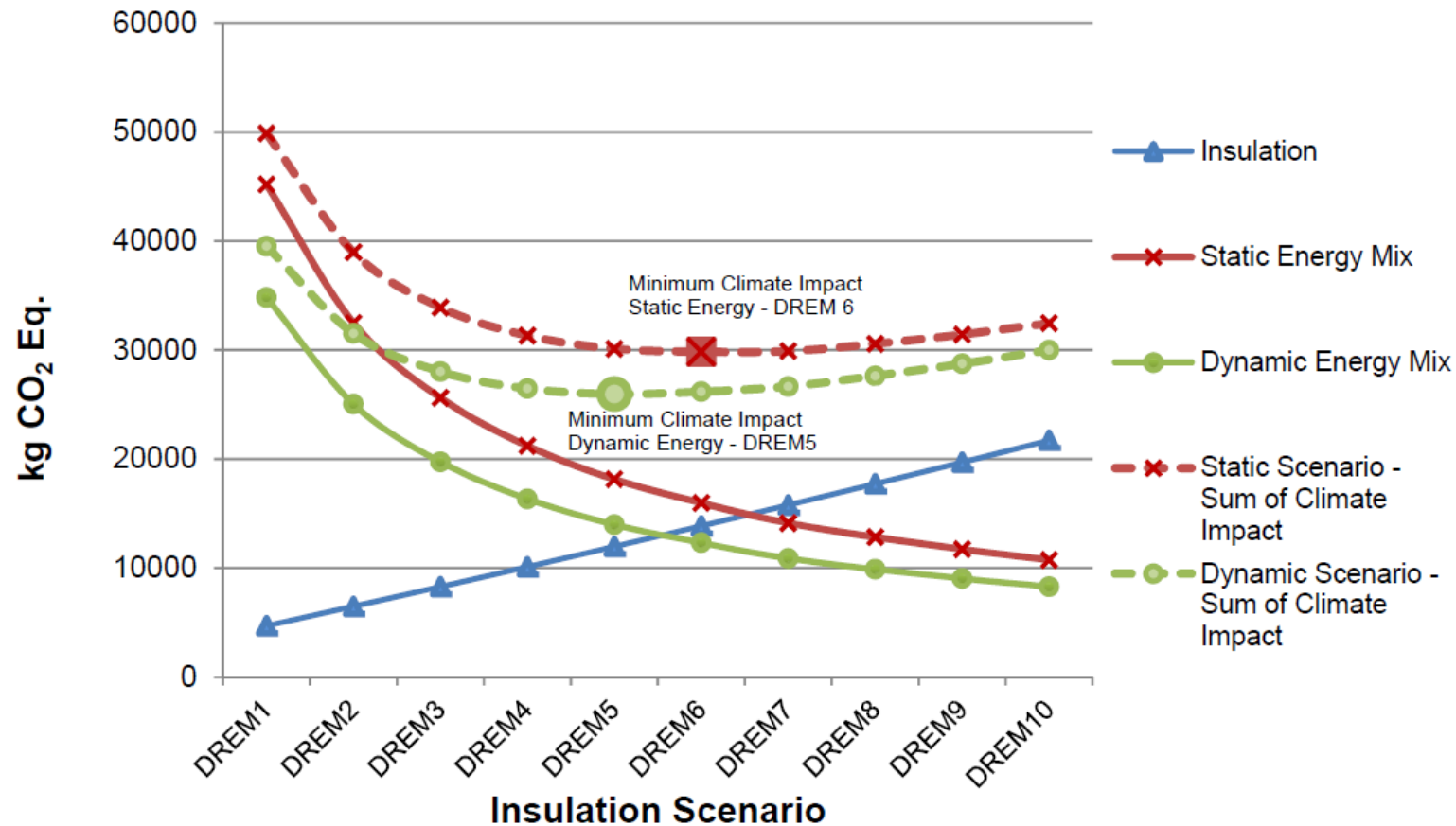

- Sydeuropeiskt perspektiv
- Ska vi tänka på miljön borde vi inte isolera mer än 120mm i Stockholm
- Detta då vi har så ren energi jämfört med övriga Europa

Källa: J.Carreras et al.

Klimateffektiva hus

- Här är en LCA från Danmark, gjord för ett danskt "standard-hus"
- DREM1
  - 100mm isolering i vägg
- DREM5
  - 300mm isolering i vägg
- DREM8
  - 450mm isolering i vägg

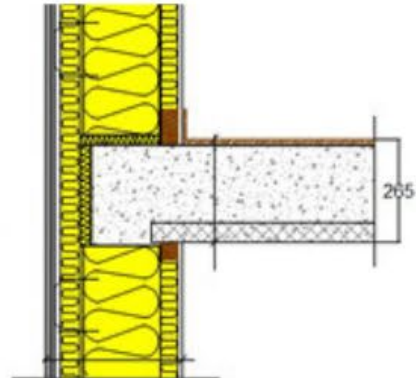
Källa: J.L Sohn et al.

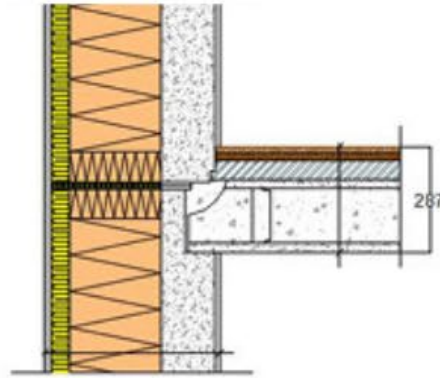
Klimateffektiva hus

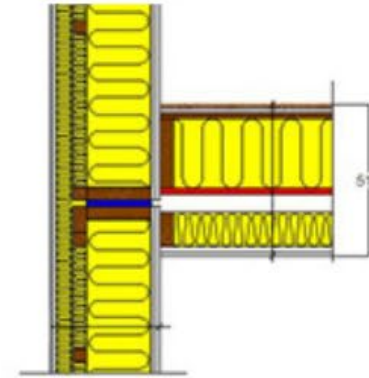
Skanska

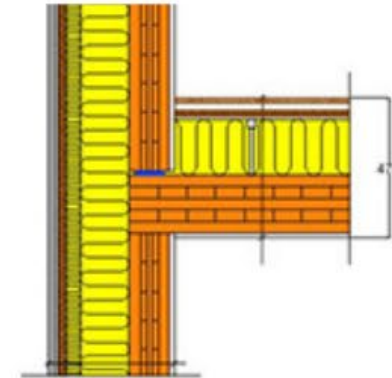
NCC

Strängbetong

Lindbäcks

Stora Enso

[Kg CO₂/m² atemp]

Summa: 550
Byggskede: 331
Procent: 60%

506
 290
 57%

482
 272
 56%

445
 223
 50%

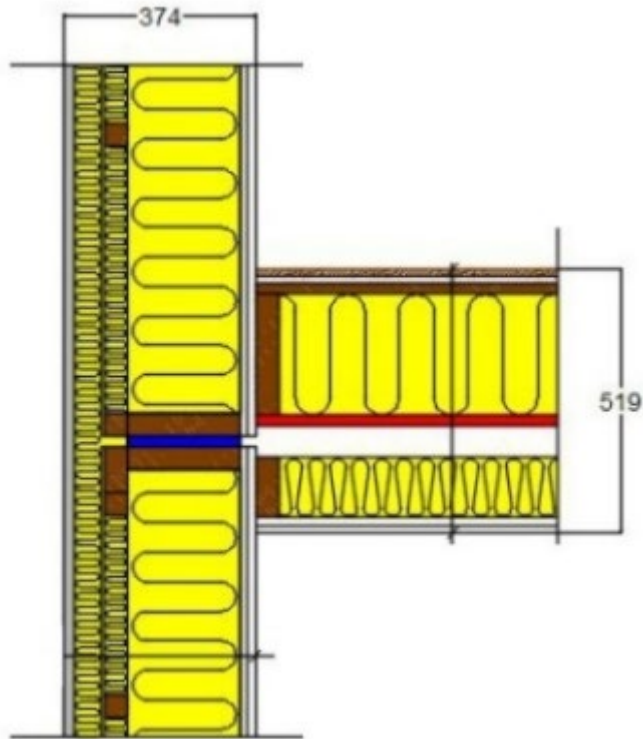
441
 223
 51%

Källa: IVL

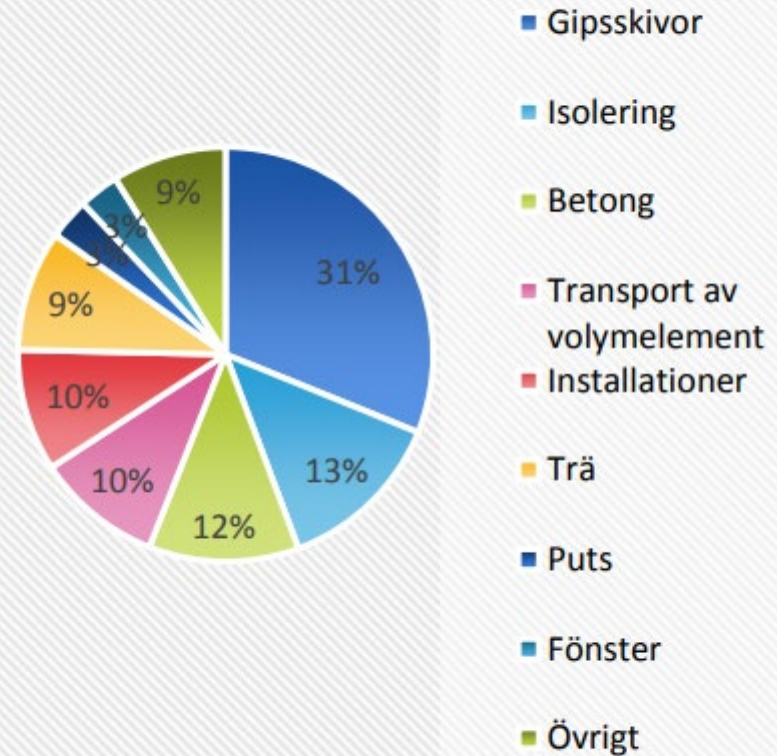
LUNDS
 UNIVERSITET

Klimateffektiva hus

Modulhus med träregelstomme

Volymelement i trä

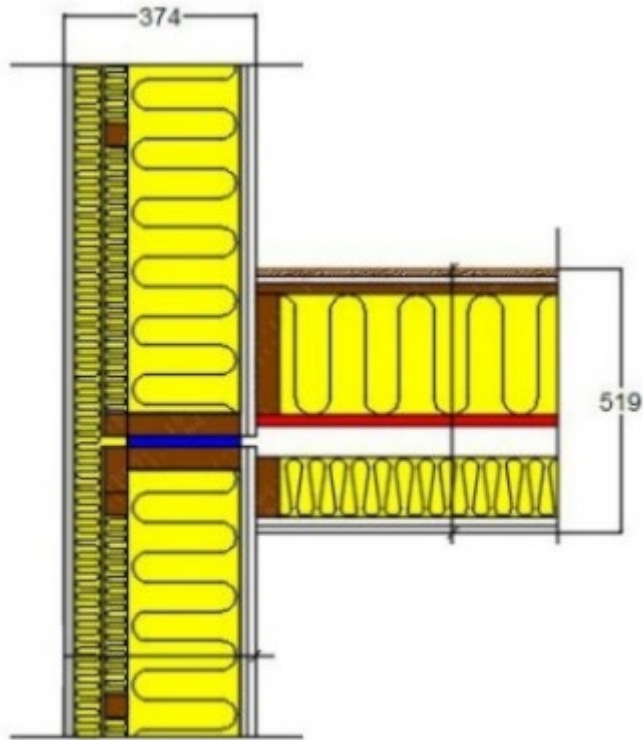

Källa: IVL

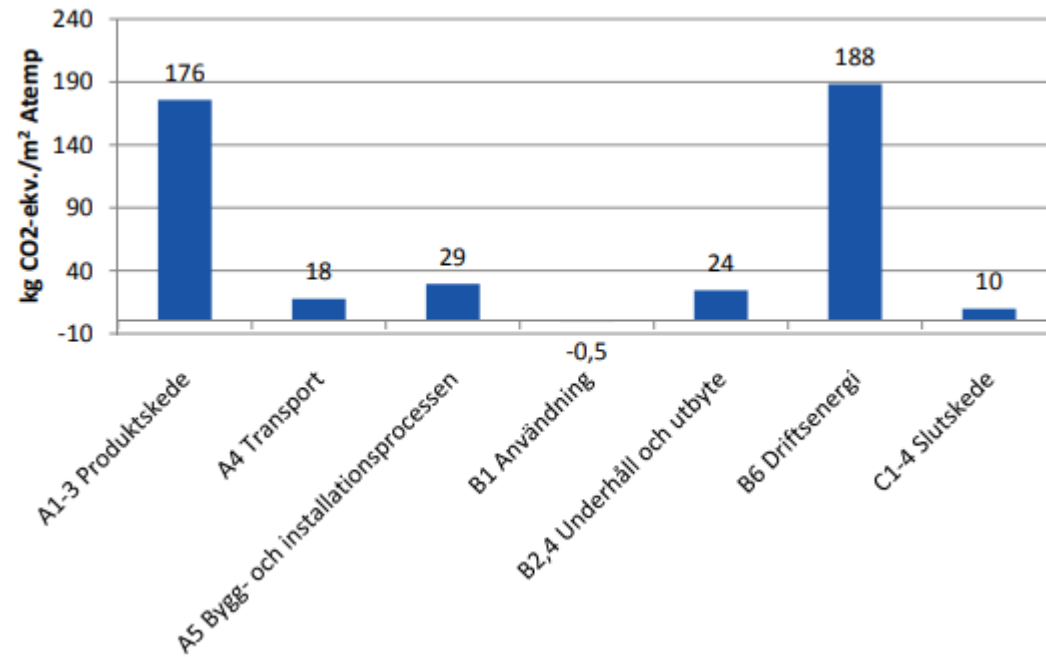

LUNDS
UNIVERSITET

Klimateffektiva hus

Modulhus med träregelstomme

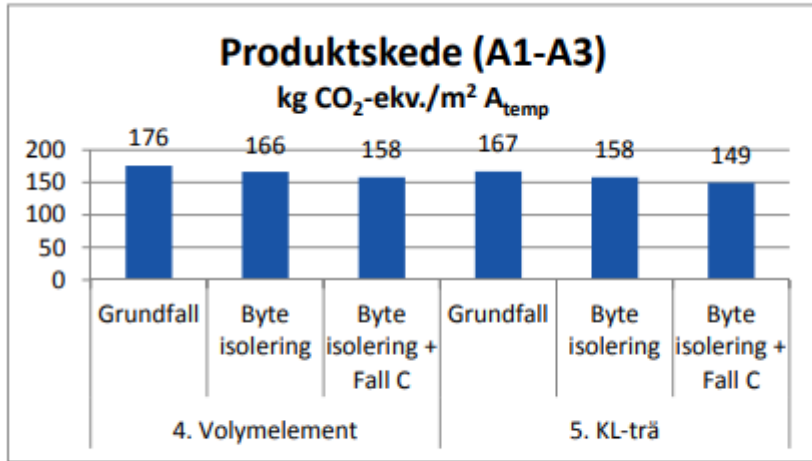

Källa: IVL

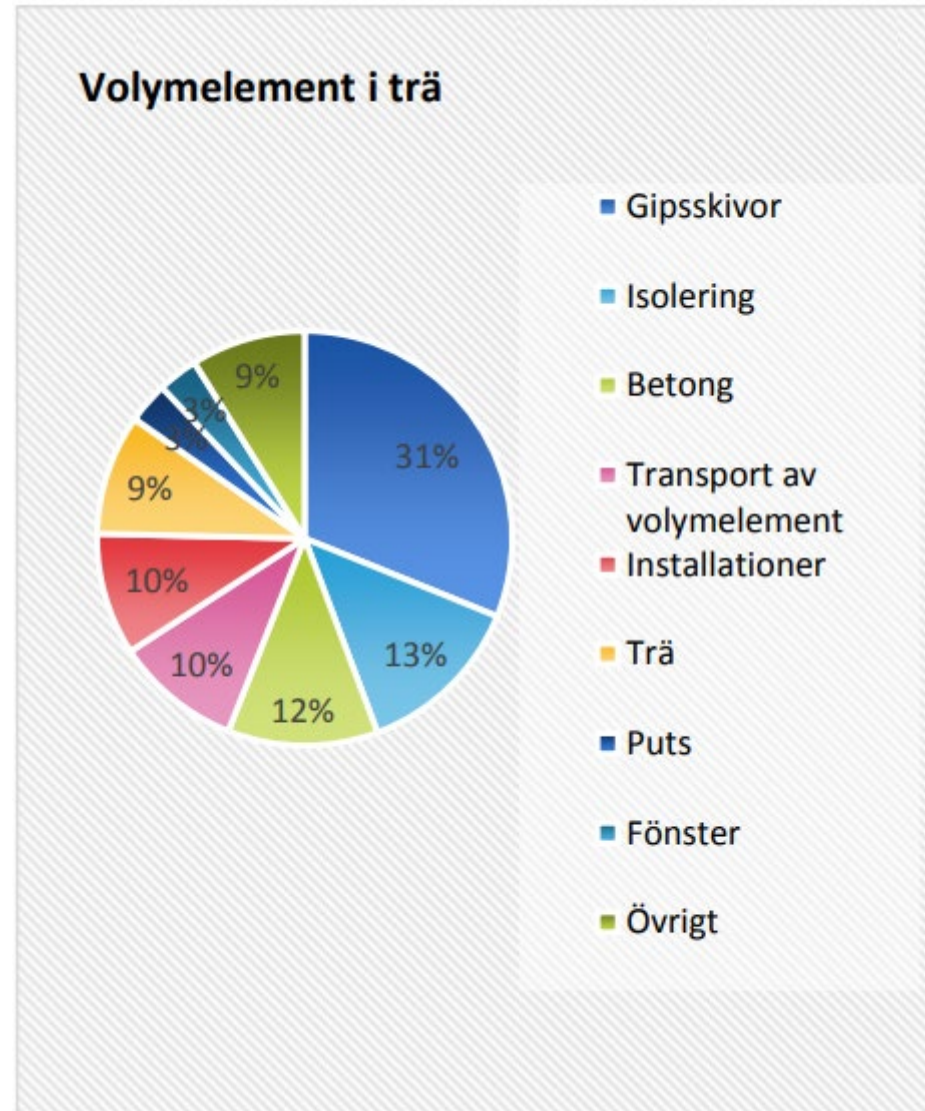

LUNDS
UNIVERSITET

Klimateffektiva hus

Figur 29. Potentialer till förbättring av produktskedet hos de träbaserade byggsystemen vid byte till glasullsisolering med hög klimatprestanda, samt klimatförbättrad betong enligt Fall C i plattan på mark.

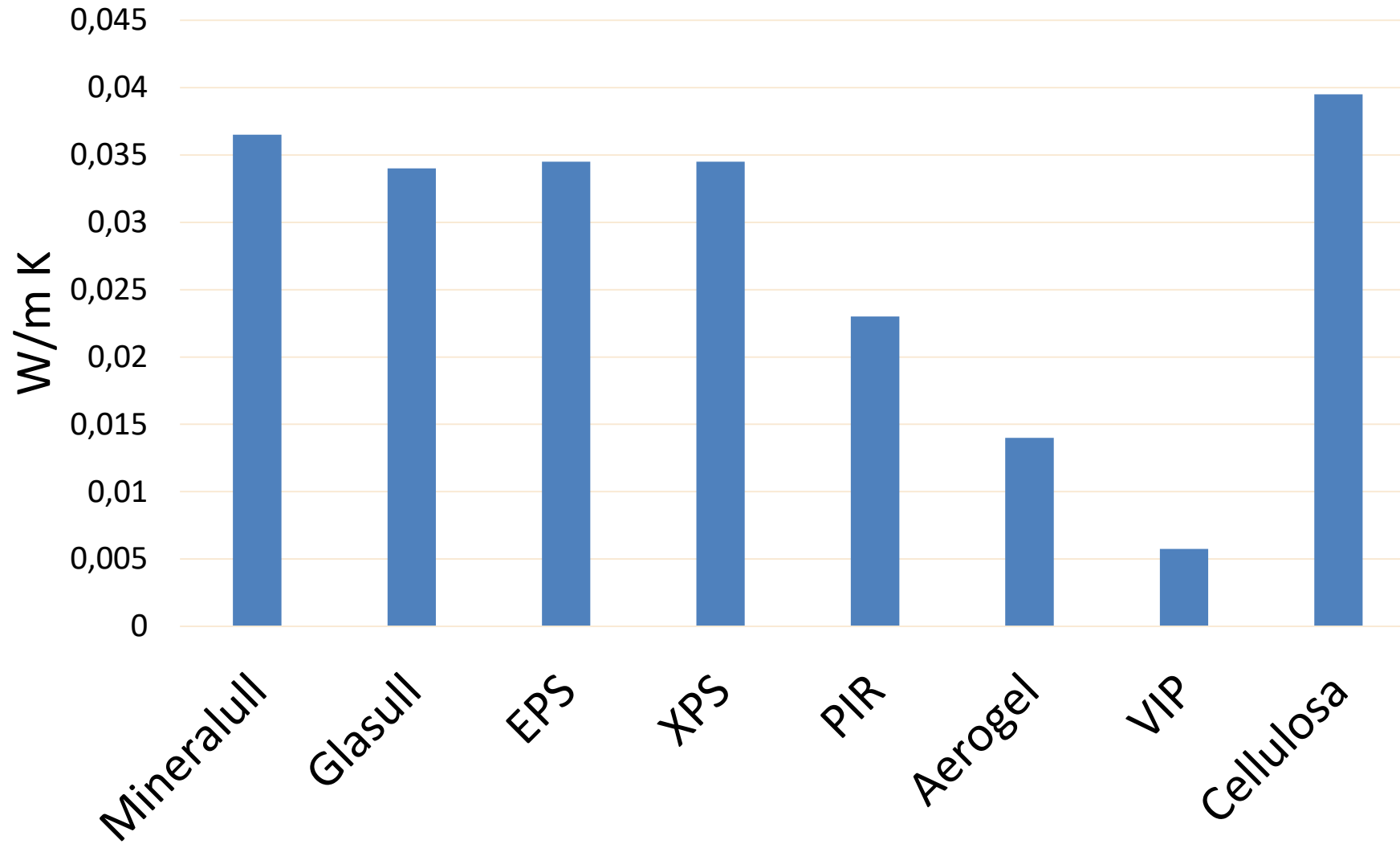

Källa: IVL

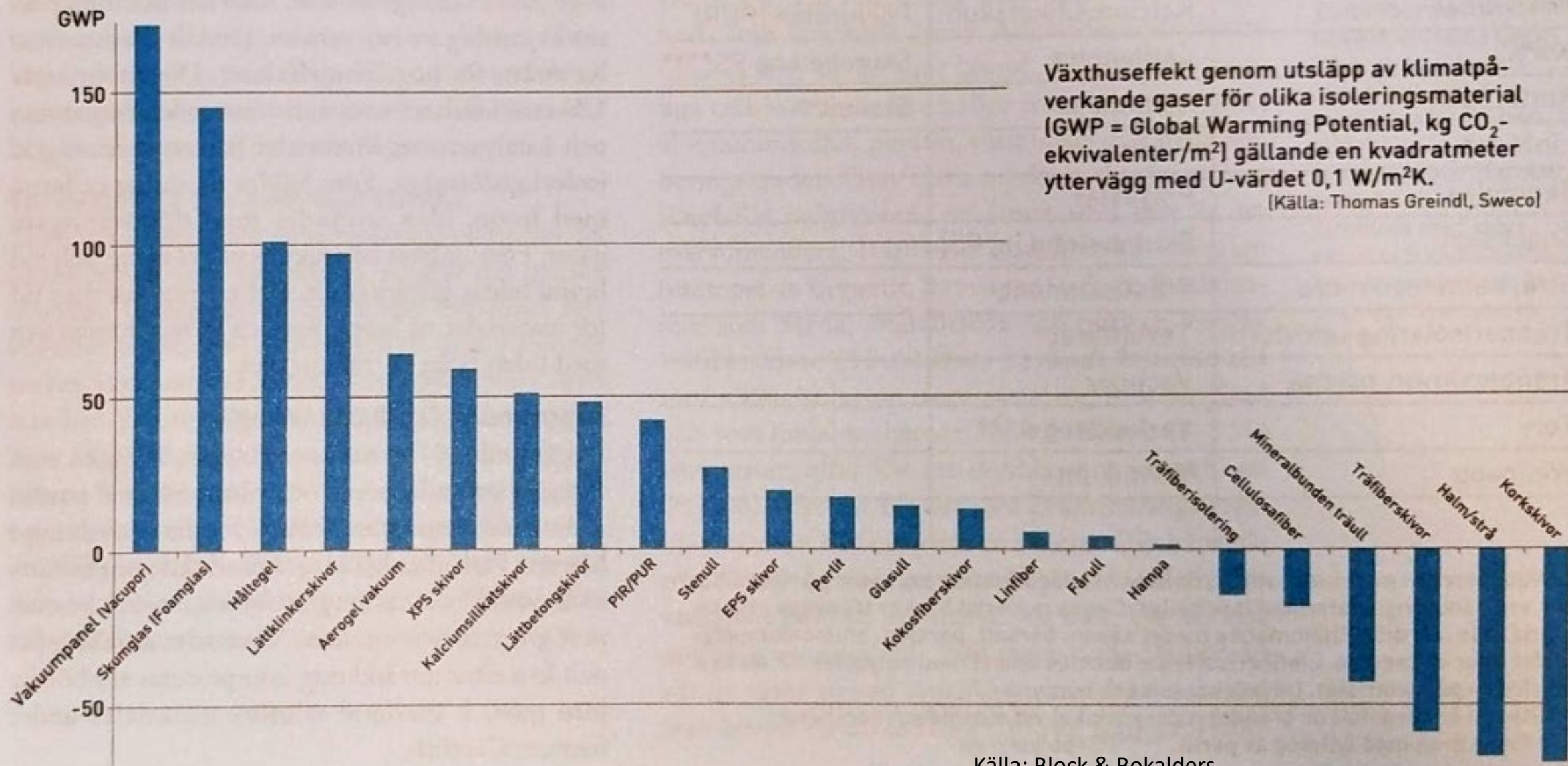

Värmekonduktivitet λ

GWP (Global Warming Potential)

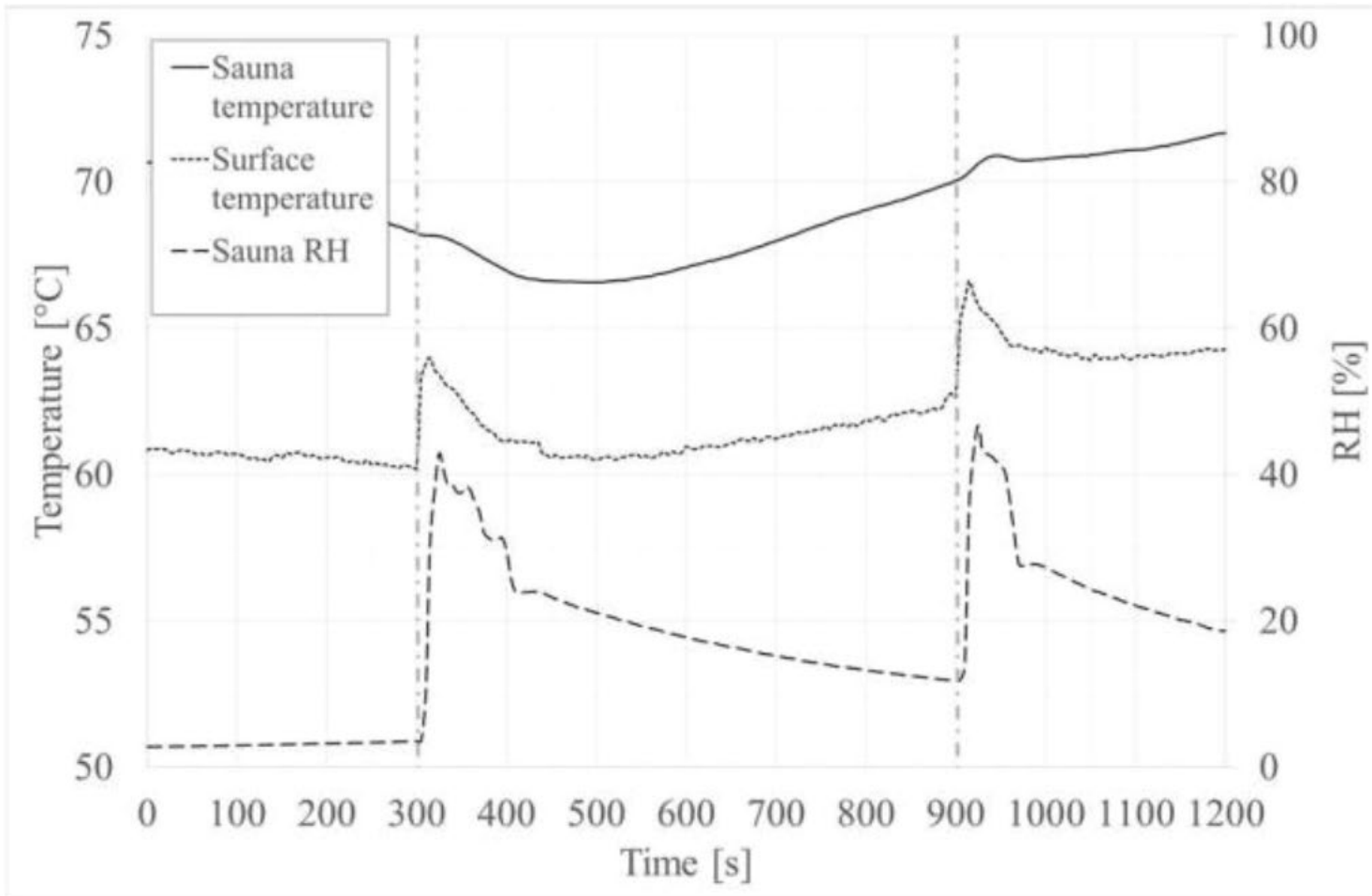
Klimat effektiva hus

- Ca 15-20tusen bostäder byggs med träregelstomme
  - Om hälften skulle gå över till en biobaserad isolering skulle vi minska klimatavtrycket med 24 300 ton CO2 ekv per år
- Energiprestandan då?

Klimat effektiva hus

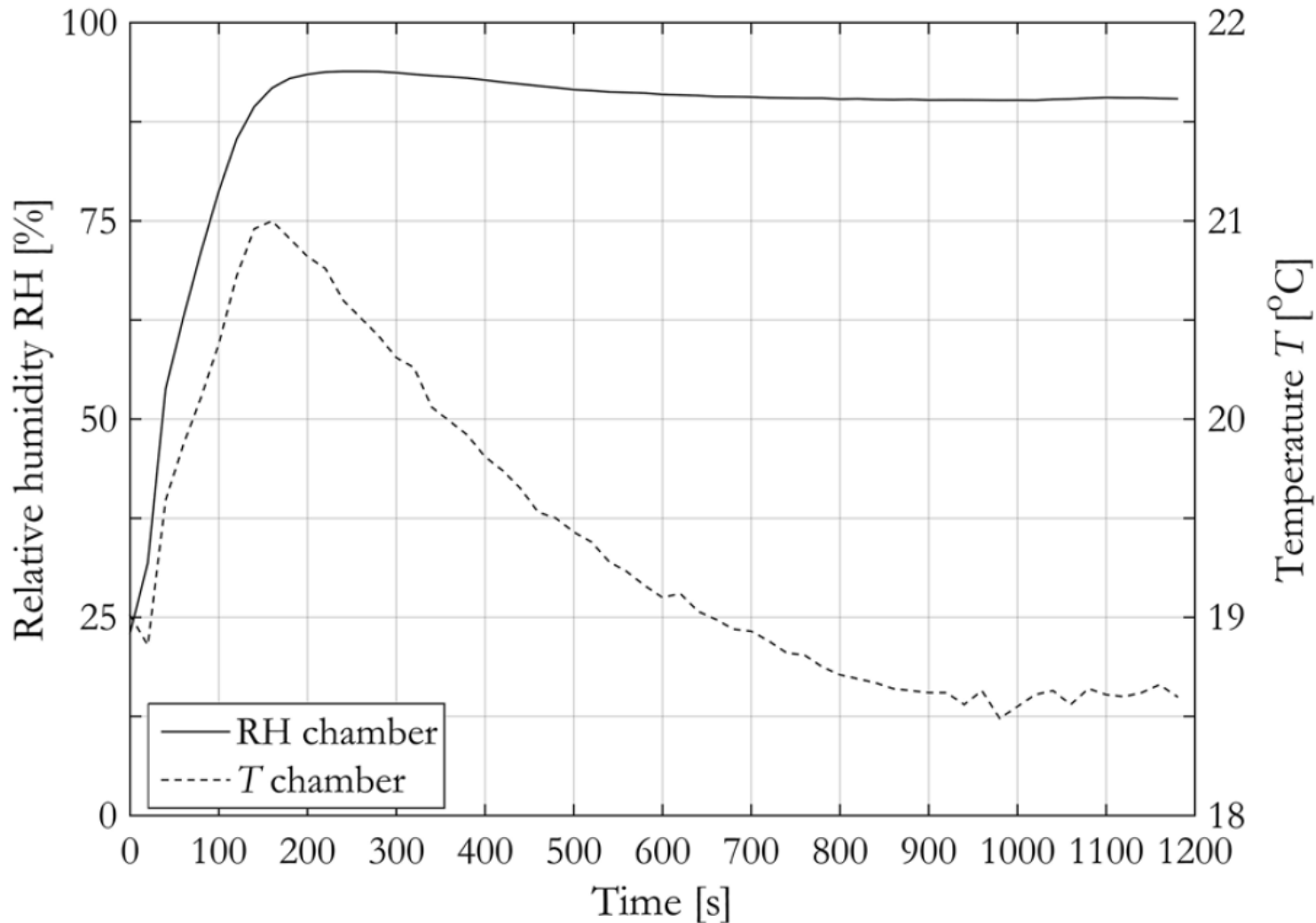
- "Sauna physics" (bastu-fysik)
- Vatten hålls på vid vertikala sträck

Källa: K.Nore et al.

LUNDS
UNIVERSITET

Klimateffektiva hus

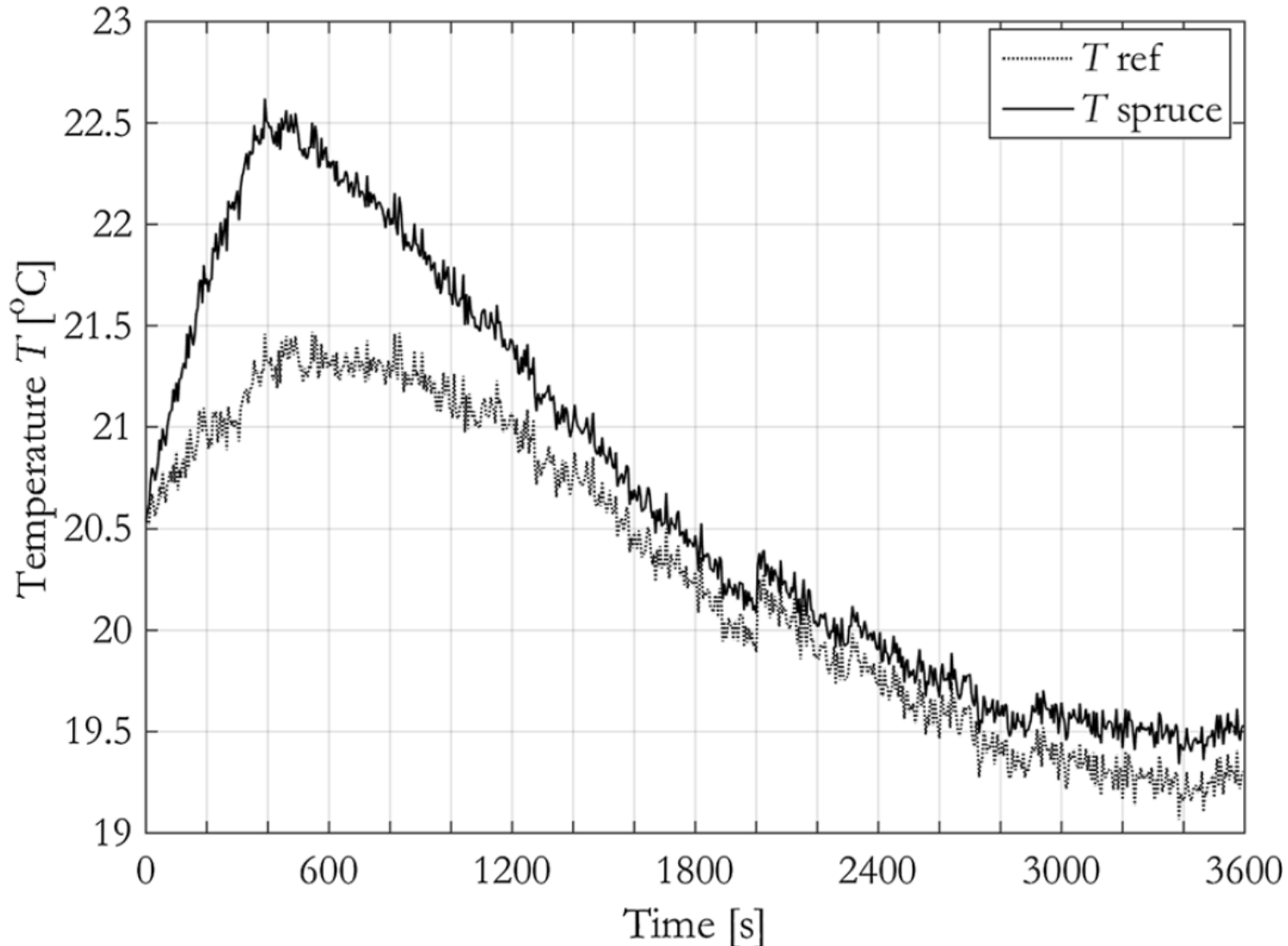

- Trä i klimatkammare
  - Två bitar gran
  - En av bitarna är inkapslad och får inte fuktbuffra
- Ökande relativ luftfuktighet

Källa: D. Kraniotis et al.

Klimateffektiva hus

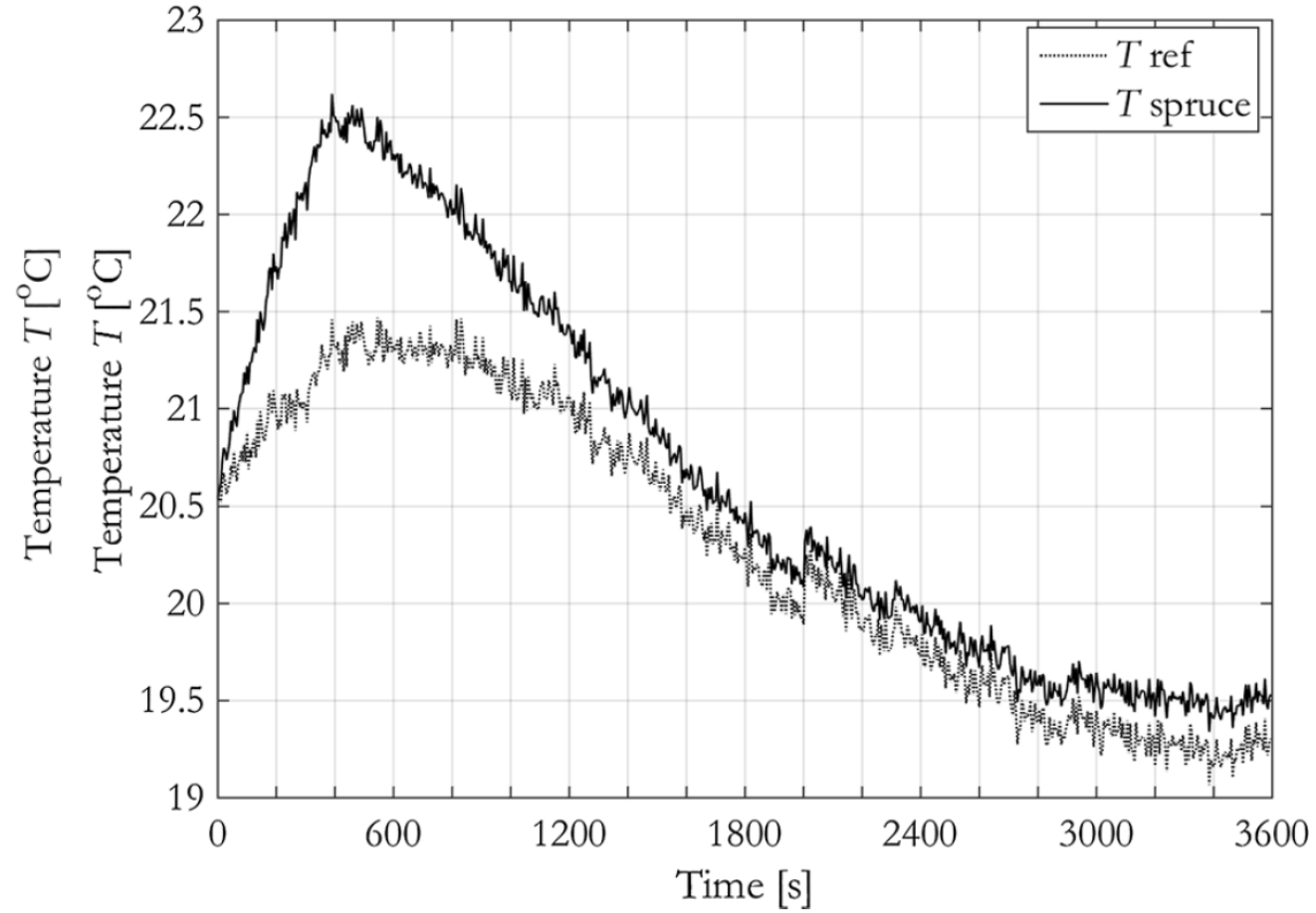
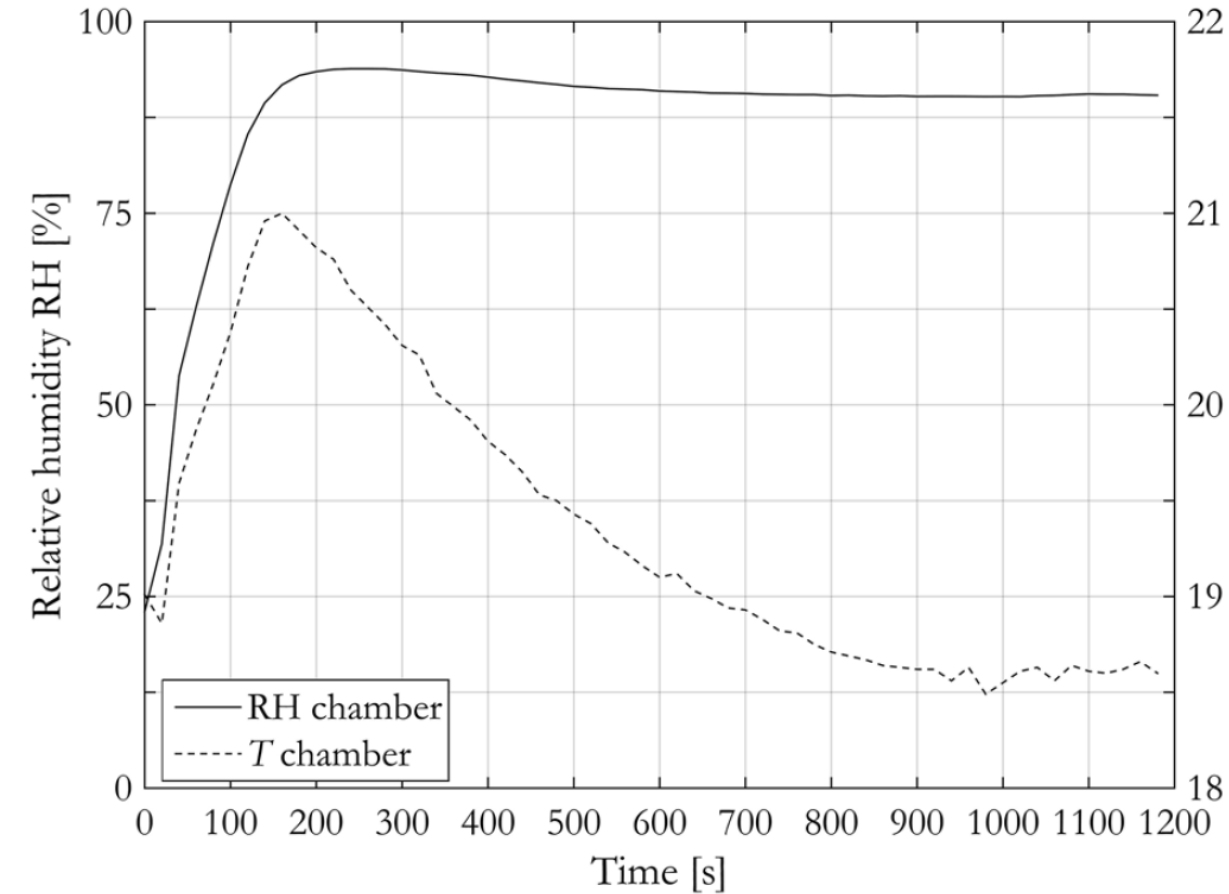

- Yttemperaturen på träbitarna
  - T_{spruce} är temperaturen för den biten som får fuktbuffra
  - T_{ref} är kontrollbiten som inte får fuktbuffra

Källa: D. Kraniotis et al.

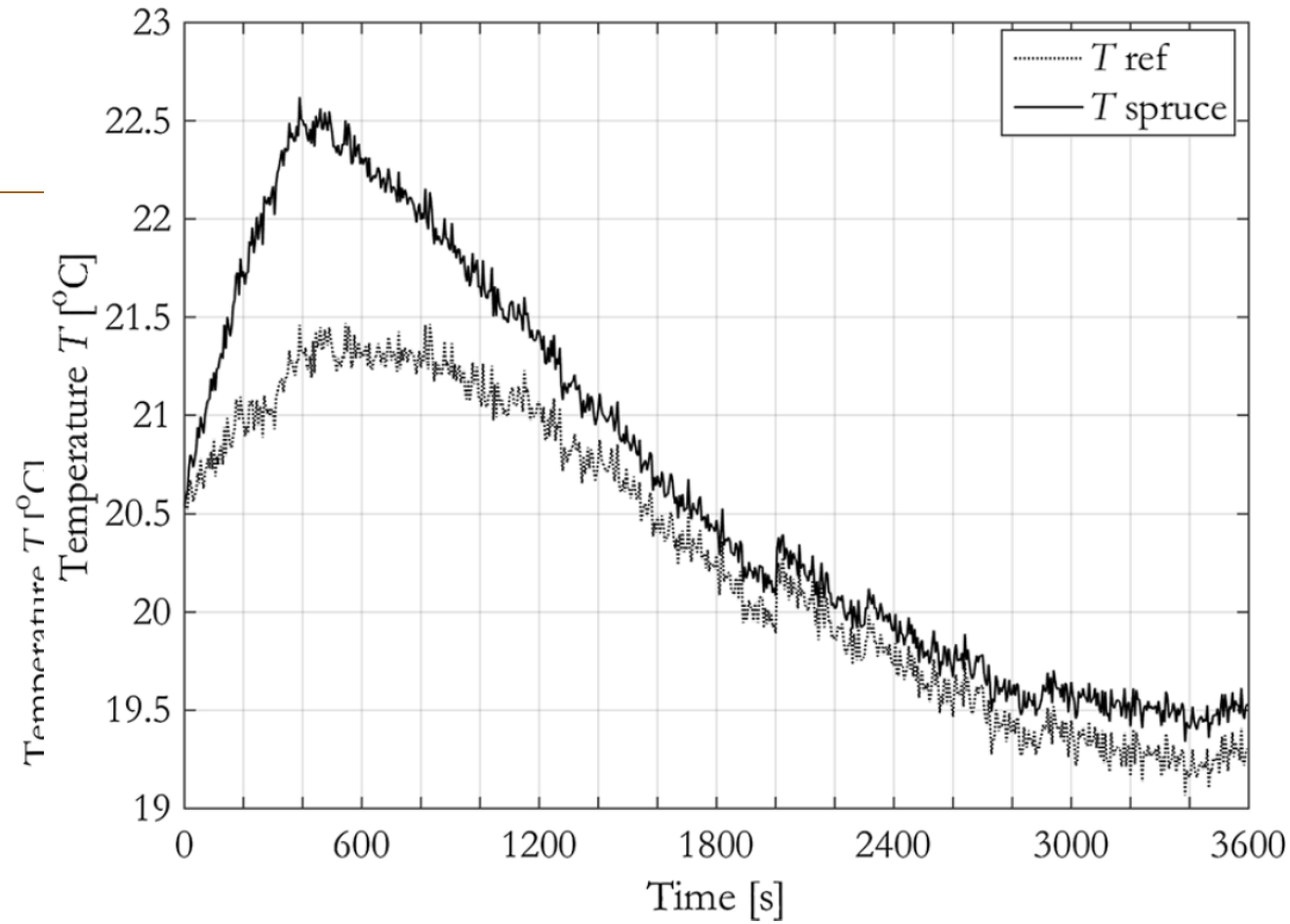
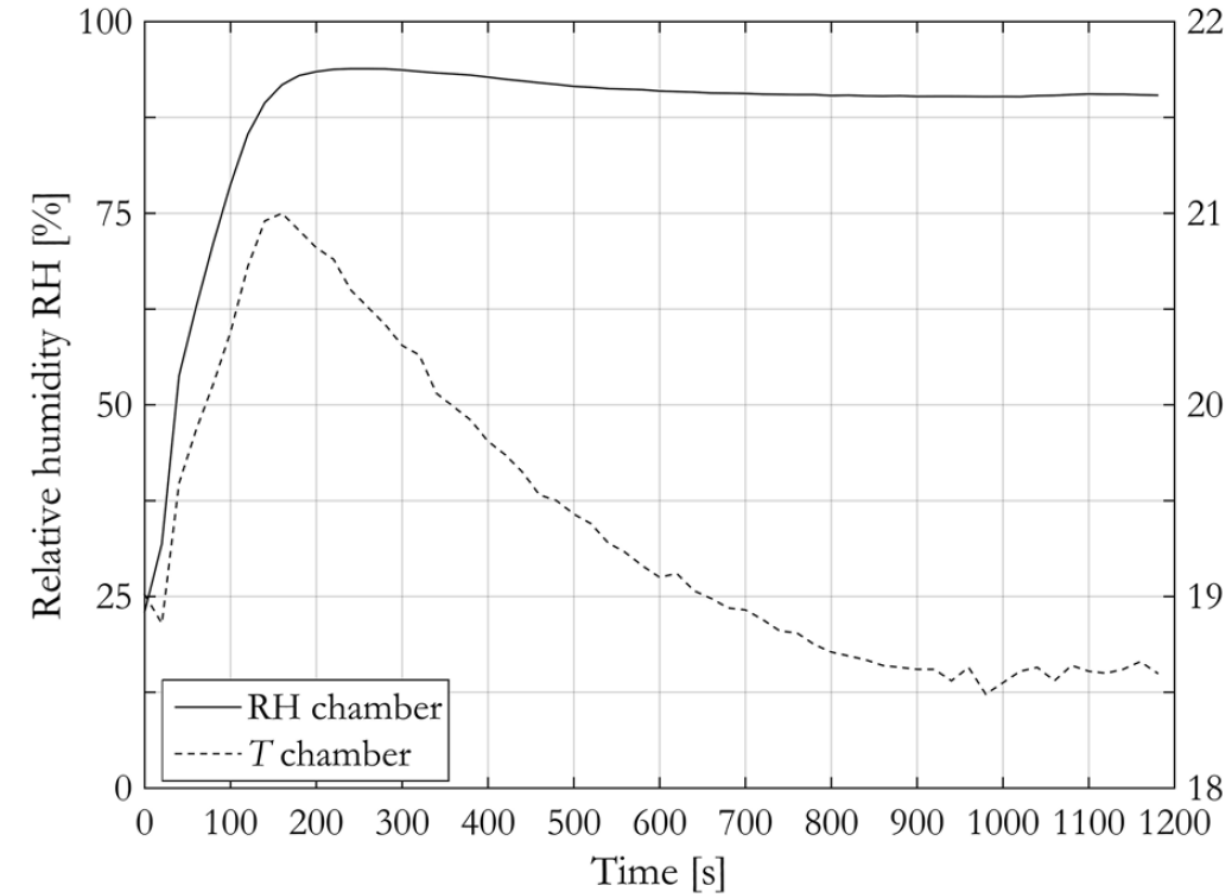

Klimat effektiva hus

Källa: D. Kraniotis et al.

Klimateffektiva hus

Källa: D. Kraniotis et al.

LUNDS
UNIVERSITET

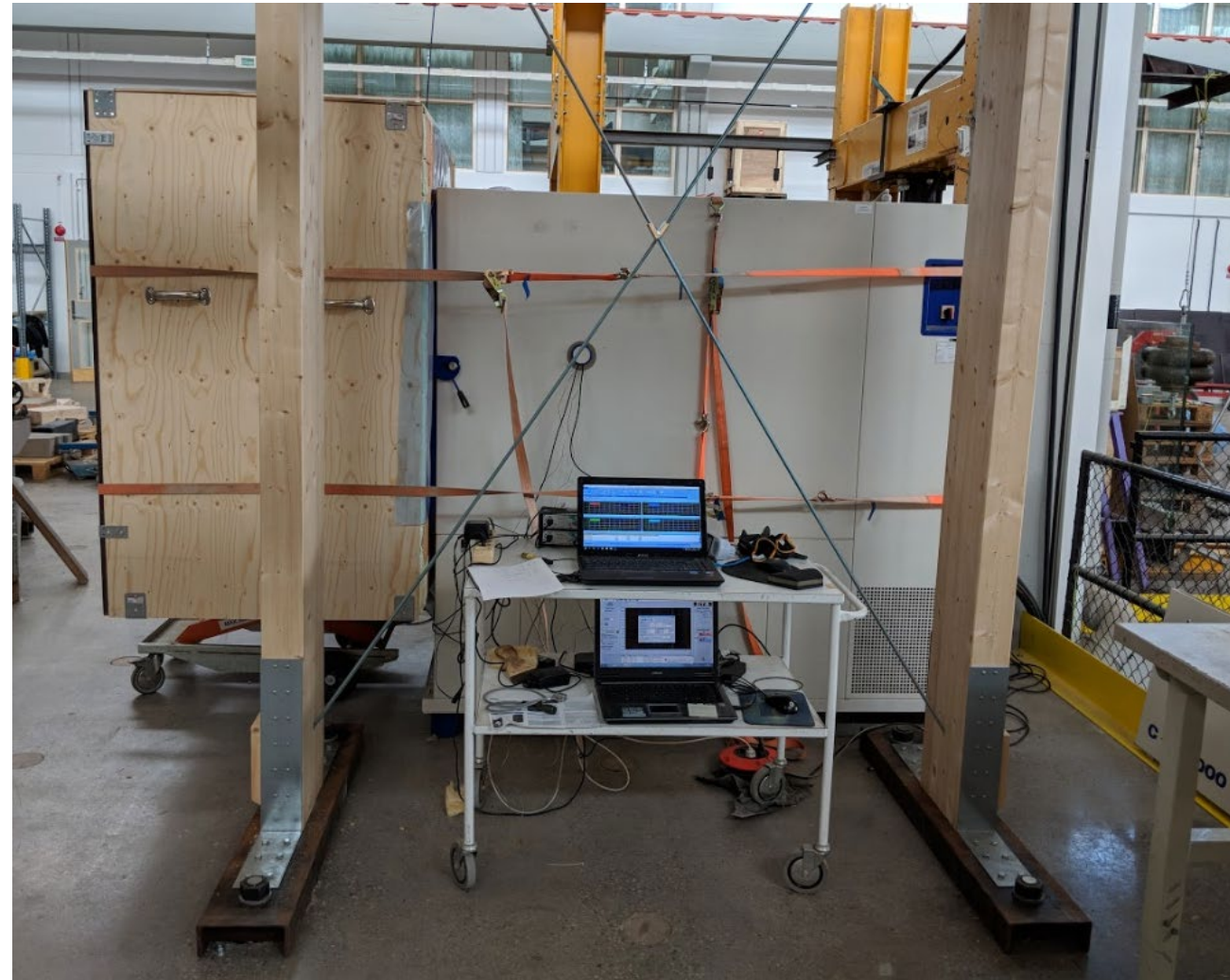
Försök

- Försök på LTH
  - Inneklimat
  - Provkropp
  - "Realistiskt" uteklimat

Mäter u-värde ($1/R$)

Lågt = bra

Försök

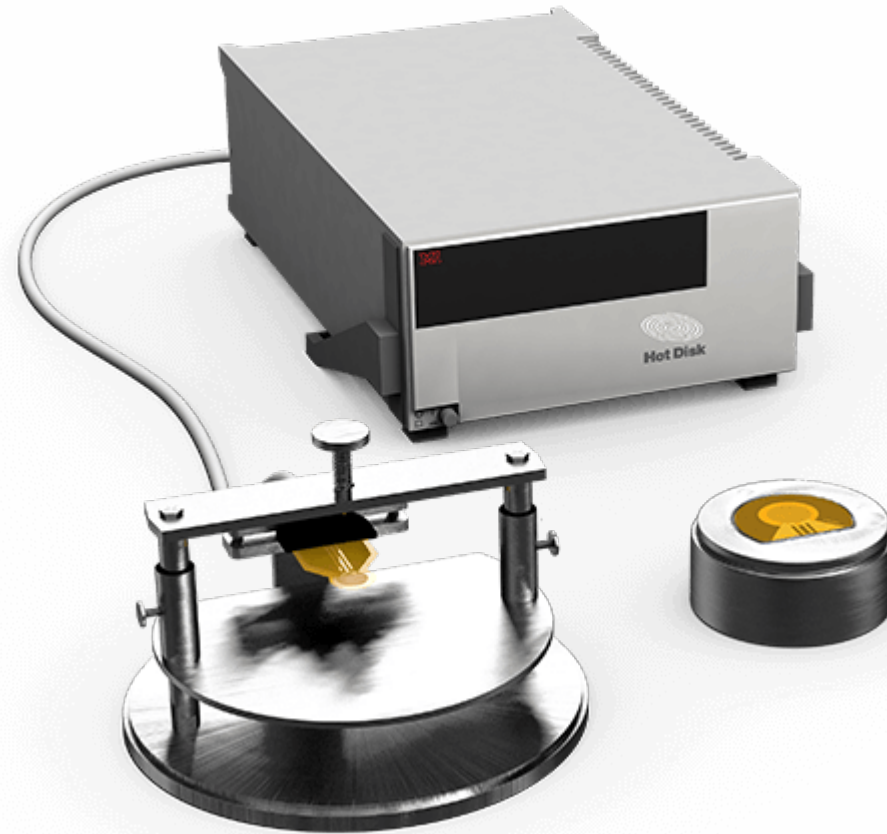
- Testat 3 olika "väggar" alla 1 x 1 meter
  - 45mm träfiberisolering, med/utan OSB
  - 50mm XPS
  - 50mm Mineralull

HotDisk

- Mäter lambda-värdet
  - Värmekonduktivitet
  - ”Ledningsförmåga”
    - » Lågt = bra

Preliminära resultat - Slutsatser

- Bio-baserade väggen presterar mycket bättre än genom att bara mäta "lambda" värdet
  - Särskilt med en OSB-skiva bakom
- Idag tillgängliga biobaserade skivmaterial, presterar lika bra (eller bättre) än fossilbaserade material

LUNDS UNIVERSITET

Oskar Ranefjärd

oskar.ranefjard@kstr.lth.se